SEDMERICA U HLADU ARŠA

Komentar hadisa

ظله في الله يظلهم سبعة

Autor: *Muharem Štulanović*

SEDMERICA U HLADU ARŠA Komentar hadisa

سبعة يظلهم الله في ظله

Autor: mr. Muharem Štulanović

Izdavač: IPA, Bihać & Medresa „Džemaludin Čaušević”, Cazin
Recenzent:
Dr. Sulejman Topoljak, predavač IPA Bihać
Štampa: Bemust
Za štampariju: Mustafa Bećirović
Oktobar, 2003.

SEDMERICA U HLADU ARSA Komentar hadisa

سبعة يظلهم الله في ظله

Sedmerica u hladu Arša
Komentar hadisa
Uvod

بسم الله الرحمن الرحيم
إن الحمد لله، نستعينه و نسغفره، و نعوذ بالله من شرور أنفسنا و من سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له، و من يضلل فلا هادي له. و أشهد أن لا إله إلا الله، وحده لا شريك له، و أشهد أن محمدا عبده و رسوله.
يآ يها الذين آمنوا اتقوا الله حق تقاته و لا تموتن إلا و أنتم مسلمون*[1].
يآيها الناس اتقوا ربكم الذي خلقكم من نفس واحدة و خلق منها زوجها و بث منهما رجالا كثيرا و نساء و اتقوا الله الذي تساءلون به و الأرحام إن الله كان عليكم رقيبا*[2].
يآ يها الذين آمنوا اتقوا الله و قولوا قولا سديدا يصلح لكم أعمالكم و يغفر لكم ذنوبكم و من يطع الله و رسوله فقد فاز فوزا عظيما*[3]. و بعد:

Uzvišeni Allah koristi dva efektna sredstva da bi odgojio ljude, uputio ih na vjerovanje i činjenje dobrih djela. To su metod stimulacije i zastrašivanja koji se stalno prepliću i smjenjuju u Njegovoj Knjizi.

Uzvišeni kaže:

Kaži robovima Mojim da sam Ja, zaista, Onaj koji prašta i da sam milostiv. A obavijesti ih i da je Moja kazna, doista, bolna kazna[4]. (Kur'an, 15, 49-50).

[1] Kur’an, 3, 102.
[2] Ibid,4, 1.

Isticanje ove metode paradigma je komentara «hadisa o zaštiti i

hladu» koga će imati neke kategorije ljudi na Sudnjem danu kada ne bude drugog hlada osim hlada Arša, odnosno kada ne bude druge zaštite osim zaštite Uzvišenog Allaha, dž. š.

Hadis o hladu Arša na Sudnjem danu

Hadis glasi:

Prijevod:

«Sedam kategorija ljudi Allah će staviti u svoj hlad na Dan kada drugog hlada ne bude bilo osim Njegovog. To su:

1. Pravedni imam, predvodnik (vladar),
2. Mladić odrastao u pokornosti Allahu dž. š,
3. Čovjek čije srce je vezano za džamiju, (doslovno, bukvalno: čije srce je obješeno u džamiji)
4. Dvojica koji se zavole u ime Allaha, a.v.dž, druže i rastanu na toj osnovi,
5. Čovjek kojeg pozove (na blud) lijepa i ugledna žena a on odgovori: „Ja se Boga bojim.",
6. Čovjek koji dijeli milostinjutajno tako da ljevica ne zna sta je podijelila desnica i
7. Čovjek koji se sjeti Allaha usamoći pa orosi oči suzama.»

Hadis je vjerodostojan a bilježe ga Buharija i Muslim u ovoj citiranoj verziji. Bilježe ga Malik i Tirmizija, također. El-Munziri ga ponavlja kroz sedam poglavlja poznatog djela «Et-Tergibu vet- terhibu» gdje metodom suprostavljenih vrijednosti, metodom stimulacije i zastrašivanja, govori o mnogobrojnim islamskim temama kroz hermeneutiku kur'ansko-hadiskih tekstova.

Komentar hadisa:

SUDNJI DAN

Započećemo sa komentarom slijedećih riječi iz citiranog hadisa:

1. «...u svoj hlad na Dan kada drugog hlada ne bude bilo osim Njegovog...»:

Ovaj dio hadisa posebno želimo pojasniti iz razloga što u našem geografskom podneblju sa hladnim godišnjim dobima, koja obiluju padavinama, ne možemo razumjeti vrijednost hlada i vode.

Međutim, negdje u pustinji, u nedostatku hlada i vode, ovi resursi imaju potpuno drugu skalu vrednovanja tako da se i spomenuti hlad u hadisu može pravilno razumjeti i shvatiti njegova vrijednost samo u kontekstu dešavanja koja će se desiti na Sudnjem danu.

Dakle vrijednost hlada i vode u ovom slučaju zavisi od okolnosti.

Tako je i sa hladom koji Allah obećava određenim kategorijama ljudi na Sudnjem danu kada će mu posebne okolnosti i dešavanja dati i posebnu vrijednost.

Uzvišeni Allah staviće spomenute kategorije dobročinitelja u Svoj hlad, milost i zaštitu spašavajući ih od onodunjalučke, eshatološke kazne.

El-Menavi smatra da se spomenuti dan u hadisu odnosi na Sudnji dan u kome će ljudi biti u iščekivanju pred Gospodarem svjetova, kada im se sunce približi iznad njihovih glava, temperatura podigne do neslućenih granica i budu grcali u znoju a ne bude drugog hlada osim hlada Arša.[5]

Na Sudnjem danu, dakle, sunce će biti blizu Allahovih proživljenih stvorenja koja će biti u neizdržljivoj situaciji, osim, u ovom hadisu, spomenutih kategorija i drugih koje su spomenute u drugim tekstovima kao kategorije koje će biti u zaštiti.

Njima će grijati sunce sreće i spasa tako da će osjećati uživanje i zaštitu od strane Stvoritelja.

Zbog čega će to biti tako?

Zbog toga što su slijedili ispravnu čistu doktrinu islama sa kojom su odobrovoljili svoga Gospodara na dunjaluku potčinjavajući mu se javno i tajno.

Ibnu Dinar kaže:

„«Hlad» koji se ovdje pominje odnosi se na spas od neprijatnosti i kazne u ovako teškom položaju što je jedan vid posebne vrijednosti i Allahovog čuvanja".[6]

Ovo je preferirano mišljenje o značenju i komentaru ove riječi spomenute u hadisu.

Međutim, rečeno je da se hladom želi i «Allahova milost».

Vezivanje hlada za Alahovo ime nije u materijalnom smislu jer se On, Uzvišeni, ne opisuje materijalno kao stvorena bića. Zato neki komentatori objašnjavaju i vezuju spomenuti izraz za hlad Njegovog Arša.

[5] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel-hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 3, 164.

Prije svega ovdje želimo naglasiti da mi muslimani čvrsto, nepokolebljivo vjerujemo u «gajb» tajnu, u vjerske tekstove koji pojašnjavaju različite vjerske istine. Tako vjerujemo i u Dan sudnji koji će se desiti kao kosmički događaj gdje će se zauvijek riješiti pitanje kosmosa, globalno, ali i pitanje i obračun svih Allahovih stvorenja, pojedinačno.

Vjerovanje u tu vjersku istinu čini pripadnika šehadeta stimulisanim na prakticiranje vjerskih obaveza. Islam nije samo skup teoretskih ili doktrinarnih vrijednosti, nego ujedno i praktično obavljanje islamskih dužnosti.

Zato želimo da se podsjetimo na ove stimulirajuće i zastrašujuće tekstove kako bi ih memorisali i pohranili u našoj svijesti da nas u raznim životnim prilikama ili neprilikama koriguju i vrate sjećanju na vjeru i njene obaveze da bi bili vjernici u svim životnim prilikama i situacijama; svejedno da li nas neko gledao ili ne gledao; svejedno bili pred policijom i njenom prismotrom ili daleko od nje; i svejedno bili pred sudijom ili daleko od njega, jer nas Bog gleda u svim prilikama a njegova „policija" prati i bilježi sve naše postupke.

Vrijednost ovog hlada, milosti ili Allahove zaštite može se tek donekle shvatiti kada se shvate teške okolnosti u kojima će se ljudi naći na Sudnjem danu u vrijeme prije svođenja računa.

Opisi Sudnjega dana prije svođenja računa

Uzvišeni Allah naziva Sudnji dan u ovom hadisu يوم لا ظل إلا ظله «Dan u kojem nema hlada osim Allahovog hlada i zaštite».

Međutim, Uzvišeni Allah ovaj dan naziva i raznim drugim imenima koja svojim sinonimnim značenjima oslikavaju taj Strašni Dan. Upotreba mnogobrojnih naziva i imena za neki pojam upućuje na njegov poseban značaj i posebnu vrijednost.

Baš zbog toga, da bi istakao poseban značaj ovog Dana, Kur'an ga spominje sa mnogobrojnim različitim imenima od kojih ćemo navesti samo najpoznatije:

1.jevmul-kijameti (Kijametski dan),
2.jevmul-ahiri (zadnji dan),
3.jevmus-sa'ati (dan kijametskog časa),
4.jevmul-ba'si (dan protivljenja),
5.jevmul-hurudži (dan izlaska),
6.jevmul-kari'ati (smak svijeta),
7.jevmul-fasli (dan suđenja- rastavljanja),
8.jevmud-dini (dan vjere),
9.es-sahhah (glas zaglušujući),
10.et-tammetul-kubra (nevolja najveća),
11.jevmul-hasreti (dan žalosti, gubitka),
12.el-gašije (velika nevolja),
13.jevmul-hulud (dan vječnosti),
14.jevmul-hisab (dan polaganja računa),
15.el-vaki'ah (događaj),
16.jevmul-ve'id (dan obećane prijetnje),
17jevmul-azife (dan bliski),
18.jevmul-džem'i (dan sakupljanja),
19.el-hakkah (čas neizbježni),
20.jevmut-telaki (dan međusobnog susreta),
21.jevmut-tenadi (dan prozivke),

22.jevmut-tegabuni (dan samoobmane) itd.

Kur'an, dakle, naziva ovaj dan različitim imenima stalno ga spominjući kroz svoje tekstove kako bi se njegovi učači stalno podsjećali na njega i njegov vanredni značaj.

Pored ovih imena za ovaj Dan došli su i njegovi zastrašujući opisi u kur'anskim tekstovima kroz koje se, npr. saznaje da će:

1. smak svijeta veliki događaj biti,

2. dojilja će toga Dana u strahu
zaboraviti podojiti dijete,

3. trudnica će svoj plod pobaciti,

4. ljudi će izgledati pijani iako pili nisu. Sve se ovo razumije iz slijedećih ajeta:

O ljudi, Gospodara svoga se bojte!

Zaista će potres kada Smak svijeta nastupi, veliki događaj biti!

Na dan kad ga doživite svaka dojilja će ono što doji zaboraviti, a svaka trudnica će svoj plod pobaciti, i ti ćeš vidjeti ljude pijane, a oni neće pijani biti, već će tako izgledati zato što će Allahova kazna strašna biti. (Kur'an, 22,1-2)

5. Oči silnika biće unezvjerene i ostaće otvorene:

A ti nikako ne misli da Allah ne motri na ono što rade nevjernici! On im samo pušta do Dana kada će im oči ostati otvorene. (Kur'an, 14, 42)

6. Taj Dan će svojim strahotama i djecu osijediti:

Kako ćete se, ako nevjernici ostanete, sačuvati Dana koji će djecu sijedom učiniti (Kur'an, 73,17)

7. Taj dan će pobrisati i dokinuti rodbinske, porodične, roditeljske, bratske i svake druge veze koje neće više ništa značiti, naime, svako će se brinuti samo za sebe:

Pa kad se u rog puhne, tada rodbinskih veza među njima neće biti i jedni druge neće ništa pitati. (Kur'an, 23,101)

8. Strahote toga dana utjecaće da će brat od brata bježati, dijete od roditelja i obratno, muž od žene i djece itd :

A kada dođe glas zaglušujući -

Na Dan kada će čovjek od brata svoga pobjeći I od majke svoje i od oca svoga I od druge svoje i sinova svojih, - Toga dana će se svaki čovjek samo o sebi brinuti- (Kur'an, 80, 33-37)

9. Nevjernici će se tada željeti otkupiti makar sa svim što je na zemaljskoj kugli: sa sinovima svojim, ženom, braćom ili sa porodicom:

Onima koji se Gospodaru svome odazovu - nagrada najljepša, a onima koji Mu se ne odazovu - kada bi sve što je na zemlji njihovo bilo, i još toliko, rado bi se time otkupili. Njih čeka mučno polaganje računa...(Kur'an 13,18)

Nevjernik bi jedva dočekao da se od patnje toga Dana iskupi

sinovima svojim,
I ženom svojom, i bratom svojim,
I porodicom svojom koja ga štiti,
I svim ostalima na Zemlji, - samo da se i/bavi. Nikada... (Kur'an, 70,11-15)

Naravno teško je shvatiti da će vladati takav sirah i pogođenost u kojima će ljudi poželjeti da se iskupe pa makar žrtvujući svoje najmilije.

Tog Dana će se desiti potpuni kaos i potpuno uništenje Zemlje, nebesa i nebeskih tijela. Navešćemo neke kur'anske tekstove koji to spominju:

1. Zemlja i nebesa će biti pograbljeni i u rukama Uzvišenog

Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati; a čitava Zemlja će na Sudnjem danu hiti u Njegovoj šaci, dok će nebesa biti smotana u Njegovoj desnici. Hvaljen neka je On i vrlo visoko nad onima koje Njemu ravnim smatraju! (Kur'an, 39, 67)

U hadisu kategorije «muttefekun a'lejhi» od Ebu Hurejre, r.a, kaže se:

Allah će pograbiti Zemlju na Kijametskom danu i smotati nebesa u desnicu zatim će reći: „Ja sam vladar! A gdje su zemaljski vladari?"

2. Uzvišeni Stvoritelj će Zemlju i brda zdrobiti i u prašinu pretvoriti:

Pa se Zemlja i brda dignu i od jednog udara zdrobe (Kur'an, 69,14)

3. Toga dana desiće se eksplozija mora i okeana čija vatra će se dizati u kosmos:I kada se mora jedna u druga uliju. (Kur'an, 82, 3).

Slobodniji savremeni prijevod ovog ajeta je: I kada mora eksplodiraju.

Eksploziv nije bio poznat u vrijeme Objave i klasičnih komentara Kur'ana jer je otkriven tek mnogo kasnije. Međutim, izraz «fedždžere, jufeždždiru, tefdžira» upotrijebljen u ovom ajetu znači: «eksplodirati».

Zato, kada se ovaj ajet stavi u kontekst sa drugim ajetom koji se, također, odnosi na opis situacije Sudnjeg dana, a glasi:

I kada se mora vatrom napune (Kur'an, 81, 6),

onda se lahko mogu shvatiti u savremeno doba kada se zna za Ha-bombu (hidrogensku, ili vodikovu bombu), vrstu atomske bombe izvanrednog razornog djelovanja. Razlikuje se od atomske time što se pri njezinoj eksploziji spajaju atomske jezgre lakših elemenata (vodik, litij i si.) u teže atomske jezgre pri čemu se oslobađa ogromna energija sadržana u atomima i izražena silnim svjetlosnim bljeskom i snažnim toplinskim udarom, zračnim pritiskom s lakim mehaničkimi radioaktivnim djelovanjem.

Zato više nije tajna da voda može goriti ili da može strahovito eksplodirati. I zamislite tu snagu koja se oslobodi u vidu eksplozije okeana i mora kada se sve pretvori u plamenu buktinju čiji se plamen diže u vasionu.

4. Desiće se kolaps kosmičkih razmjera

Kada sunce izgubi sjaj (smota se). (Kur'an, 81,1)
I mjesec pomrači. (Kur'an, 75, 8)
I kada zvijezde popadaju. (Kur'an, 82, 2),
Kada se nebo rascijepi.(Kur'an, 82,84,)

Ovi opisi uzeti su iz suri mekanskog perioda. Dakle, iz vremena kada većina Mekkelija nije vjerovala. Međutim, oni su ih kradimice slušali direktno od Poslanika, a.s, dok je on učio klanjajući svoj namaz kod Kjabe, osjećajući nadnaravnost kur'anskog izraza. Bili su to, za njih, novi opisi, njima odranije nepoznati. I u tome se između ostalog očitovala nadnaravnost Kur'ana izražena potpuno
novim riječnikom i izrazom, te novom terminologijom.

Iz svih ovih opisa Sudnjeg dana jasno je koliko su neke kategorije vjernika povlaštene i zaštićene kada će u tim neprilikama kao vid nagrade zbog neke dobročine aktivnosti i nekih posebno rangiranih dobrih djela dobiti povlašteni položaj da budu u zaštiti i hladu kada drugog hlada ne bude bilo osim hlada Arša.

Opisi Sudnjeg dana kod nekih islamskih klasičara

El-Haris El-Muhasibi, El-Gazali i još neki veliki islamski učenjaci, kako navodi El-Munziri, opisuju strahote toga Dana pa kažu u ovom smislu:

Kada se završi dunjalučko umiranje, nestane zemaljskih i nebeskih stanovnika, kada se više ne budu čuli zvukovi njihovog života i pokreta, i ne bude nikoga na dunjaluku osim Uzvišenog Gospodara koji je Oduvijek i Zauvijek, Jedini i Neprikosnoveni u svojoj veličanstvenosti, tada će mrtva stvorenja biti iznenađena pozivom na proživljenje i naredbom da stanu pred Gospodara svjetova uz dužno poštovanje i potčinjavanje.

Tada će odjeknuti «glas poziva» od kojeg prodrhti srce i zatrepti od straha, kosa posijedi od zabrinutosti, zemlja se raspukne nad glavama i ti Allahov rob prašnjav od glave do pete izlaziš da se sretneš sa Jedinim pravim Gospodarem svega, izlaziš unezvjerenog pogleda koji prati «glas poziva». I tako čine sva stvorenja u jednom trenu izgledajući zemljano blijeda od boravka u zemlji nakon dunjalučke smrti.

Može li se zamisliti ta situacija kada svi, u općoj gužvi i košmaru, goli, bosi, prašnjavi, zemljano blijedi, isprepadani, niko nikoga ne gleda i ne primjećuje od vlastite zaokupljenosti i niko nikome ne može pomoći, smrtno šutljivi zalivenih usta hitaju a jedino se čuje topot koraka i «glas poziva» dok traje. I svi ponizni i skrušeni staju na mjesto obračuna; i ljudi i džini; sve njihove generacije, sa svim vladarima kojima je oduzeta vlast pa se nalaze sa ostalom svjetinom, ali najponizniji, najpokorniji, manji od makova zrna, upravo suprotno od položaja na dunjaluku, jer su se tada oholili.

U takvoj situaciji pojavljuju se sve životinje; divlje, kopnene, planinske, ponizne i spuštenih glava, pokorne.

Pojavljuju se grabljivice svih vrsta krajnje ponizne pokorne i poslušne.
Potom dolazi šejtanska bratija u krajnjoj poniznosti, skrušenosti i poslušnosti...

I kad se sva stvorenja iskupe i okupe: i ljudi, i džini, i šejtani, i divljač, i ptice grabljivice i sva ostala živa stvorenja i poredaju u iščekivanju obračuna; zvijezde će izgubiti sjaj i popadati, sunce i mjesec pogasiti se, na Zemlji zavladati zona sumraka, potpuni mrak. Dunjalučka nebesa će se, na očigled stvorenja, urušavati, cijepati i stropoštavati nad glavama preplašenih stvorenja uz zaglušujuću buku i grmljavinu, dok će na njegovim krajevima stajati meleki, a sve to traje u Danu čija dužina je 50 000 godina.

I tada će se spustiti meleki. Popadaće i aterirati sa svojim ogromnim tjelesima i nebrojenim krilima uz zaglušujuću buku i glasove koji slave Uzvišenog. To će toliko djelovati strašno i autoritativno da će prisutna stvorenja, koja više neće
moći savladati svoju bojazan, postavljati pitanja: „Je li među vama Bog?!"

Tada će se i meleki prepasti od tih pitanja i u pokušaju odricanja i nijekanja takve mogućnosti govoriće: „Uzvišen je naš Gospodar i nije među nama već će doći!"

Skupljenih krila, oborenih i poniznih glava slaće u red za obračun. I tako će biti sa ostalim Nlanovnieima Sedam nebesa i Sedam zemalja.

I kada se sve to upotpuni pojaviće se sunce koje je kondenzovalo desetogodišnju vrelinu i približiti glavama stvorenja na nepodnošljivu blizinu.

Tad neće biti drugog hlada osim hlada Allahovog Arša.

Iz ove činjenice jasno je koliko će, u hadisu spomenute kategorije vjernika biti povlaštene i zaštićene zbog svoje dobročine aktivnosti i posebno rangiranih dobrih djela zbog kojih se dobija povlašetni položaj na Sudnjem danu, u hladu Arša, kada drugog hlada osim Allahovog ne bude bilo.

Zato Uzvišenog i milostivog Gospodara molim da nas pripremi za taj Dan i da nam se smiluje stavljajući nas u svoj hlad pod svoje okrilje kada drugog hlada i drugog pomagača neće biti.

Tad će nastupiti opći krkljanac i borba: hlada, hlada, hlada...

A neće ga biti!

Biće hlada samo za one kojima je Uzvišeni obećao.

Nastupiće borba za hlad.

S jedne strane je more znoja koje prouzrokuje vrelina sunca a s druge strane hlad. I nastupi krkljanac: hlada, hlada! Stvori se nezamisliva gužva gdje svako gura drugoga, u kojoj se noge isprepletu, grla osuše i nastupi nepodnošljiva žeđ, dahtanje i mučenje. Od straha i stida pred Gospodarem koji zna svaku čovjekovu i najskriveniju

djelatnost koja će se objelodaniti predsvim generacijama svijeta i osramotiti počinitelja na tom mjestuobračuna, potećiće znoj iz osnove svake dlačice koja je ikad stvorena.

I znoj lije i teče spuštajući se na površinu Zemlje Kijameta...

Pravi more... Teče prvo po površini zemlje, a potom polahko zahvata i tijela.. Ljudi, u zavisnosti od svojih loših djela, porinuti su u to more, dok znoj teče, gomila se i zahvata kao bujica tijela griješnika, po zasluzi i po djelima.

Neka svakopokuša zamisliti sebe u toj situaciji!

I kako doći do hlada i zaštite toga dana?

A karte i ulaznice za taj hlad i zaštitu prodaju nam se svaki dan tokom našeg života, non-stop, 24[h] dnevno.

Ta situacija će kulminirati u neizdrživo čekanje. Ka'b i Katade kažu da će samo čekanje biti 300 godina, dok El-Hasen navodi da će to biti 50 000 godina.

Doteščaće to svjetini toliko da će jedni od tražiti da pokušaju umilostiviti Uzvišenog za konačnu presudu kako bi se završio taj teški košmar pa makar nakon nje otišli u džehennemsku vatru.

Međutim niko neće smjeti tražiti da se to završi. U Kur'anu se kaže:

Allah im se neće obraćati niti će ih gledati im Sudn jem danu.[7]

Neće govoriti osim kome Milostivi.

Vješaće se na poslanike pitajući sve ođabranike da posreduju kako bi se završio taj strašni I)an, međutim, odgovor sviju biće samo:

,,Ostavite me, ostavite me, zauzet sam sobom! Nvfsi, nefsi."

Zamislite, odabrani i Allahu dragi poslanici neće smjeti izaći pred svoga Gospodara sa molbom da započne obračun.
Zamisli sebe, brate i sestro, u toj gužvi dok glasovi svih ikad stvorenih stvorenja samo sebe spominju. I kada svi izgube nadu da će se prekinuti taj dan i ta muka zamoliće još i Muhammeda, a.s, pa će se on jedini usuditi obratiti našem Gospodaru s molbom da započne obračun. Uzvišeni Gospodar će mu udovoljiti, jer Poslanik, s.a.v.s, znajući još na dunjaluku za strahote toga dana pripremao se za njih.

[7] Kur'an, 3, 77.

Prenosi se da ga je Ebu Bekr Es-Siddik pitao na dunjaluku:

„Vidim te da si posijedio Allahov Poslanice!"

A on uzvrati:

„Osijedila me sura «Hud» i njene sestre: «El-Vaki'ah», «El-Murselat», «A'mme jetesaelun» i «Izeš-šemsu kuvviret».."[9]

O navedenoj situaciji i stanju upozoravao nas je naš Poslanik, s.a.v.s, kroz opise u mnogobrojnim hadisima koji su pribilježeni u poznatim zbirkama.

El-Munziri bilježi poglavlja hadisa sa ovom tematikom od kojih ćemo spomenuti samo neke.

Buharija i Muslim, bilježe od Aiše, r.a, predanje u kome se kaže:
„Čula sam Allahovog Poslanika, a.s, kada reakao:Ljudi će biti proživljeni bosi, goli, neosunećeni.[1]
Aiša reče: ,Rekoh: Zar ljudi i žene zajedno gledajući jedni u druge?!'
A on reče: ,Situacija je mnogo teža i ozbiljnija a da bi ih taj detalj zanimao.'"[10]
Taberanija bilježi od Umm Seleme, r.a, sa (»dostojnim lancem prenosilaca:
„Čula sam Allahovog Poslnika, a.s, da luiže: ,Ljudi će na Sudnjem danu biti proživljeni m»li, bosi.'
Unnn Seleme reče: ,Rekoh: Alahov Poslanice, o sramote! Zar da gledamo u sramotu Jedni drugih.'
On reče:,Ljudi će biti zauzeti.'
,Čime?', upitah.
On reče: ,Biće im dijeljene knjige koje su registrovale njihova najmanja i najsitnija djela.'"[11]
Taberanija bilježi od Sevde b. Zem'ate, r.a, sa pouzdanim lancem prenosilaca:
„Rekao je Alahov Poslanik, a.s: „Ljudi će biti proživljeni bosi, goli, neosunećeni dok će ih znoj zapljuskivati do ušiju.[1]
Rekoh:,Hoćemo li se vidjeti međusobno?'
On reče: ,Ljudi će biti zauzeti. Tada će svako biti zauzet sa svojim problemima.'"[12]
Buharija i Muslim bilježe predanje od Sehl b. Sa'da, r.a:
„Ljudi će biti proživljeni na bijeloj zemlji kao bijeli somun. Ni za koga neće biti zaklona, traga niti pokazivača."[13]
Buharija i Muslim bilježe od Enesa, r.a, koji prenosi da je neki čovjek rekao:
„Allahov Poslaniče, Uzvišeni Alah je rekao. (Oni koji budu proživljeni na licima i tako vučeni biće u najgorem položaju i u in I većoj nevolji.[14]). Hoće li kjafir, doista, biti proživljen na licu?'
Allahov Poslanik, a.s, odgovori:
„Zar Onaj koji ga stvori da hoda na dunjaluku nogama ne može da ga proživi da hoda mi licu?!' Kada je to Katade čuo rekao je: „Može, luko mi Veličine moga Gospodara!"[15]
U jednom drugom rivajetu spominje se:
„...zar se neboje daće licima svojim osjetiti svaku neravninu i pokupiti trnje?"[16]
Na Sudnjem danu jedna od kazni za oholnike Im r da budu proživljeni kao najsitnije praške tako da ii[1] lud gaženi i omalovažavani od svih.
Kl-Bezzar bilježi od Džabira, r.a, predanje u kome Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s, kaže:
„Na Sudnjem danu Allah će proživiti neke ljude u tako patuljastom

obliku da će biti kao male praške koje će svi gaziti." Neko će zapitati: „Zašto su ovi u ovako sitnom obliku?' Odgovoriće se: „To su oholnici sa dunjaluka."[17]

Ahmed i Taberanija bilježe merfu' predanje od Enesa, r.a, u kome se kaže:

„Ništa teže neće doživjeti Ademov potomak na dunjaluku od smrti. Međutim i smrt je lakša od onoga što slijedi. Na Sudnjem danu doživjeće da mu znoj teče kao more u koje kad bi lađe porinuli, plovile bi."[18]

Ahmed bilježi predanje koje se može smatrati vjerodostojnim a u kome se kaže:

„Kada bi čovjek pao na sedždu rođenjem i ostao u tom stanju ibadeta do duboke starosti Sudnji dan bi ga učinio siromašnim i nepripremljenim. A kad bi mu se približio, ako bi
mogao, ponovo bi se vratio na dunjaluk da se pripremi povećavajući sevape i nagrade."[19]

[19] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel-hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 4, 397.

I
Kategorija spašenih
PRAVEDNI IMAM

1. Pravedni imam, predvodnik (vladar)

Prva kategorija onih koji će imati hlad na NinlnjemI danu biće pravedni vladar ili predvodnik. A •l'ravcdni predvodnik» kako kaže El-'Alkami: «...odnosi se na bilo koga ko je bio u ulozi da rješava neko pitanje vjernika bilo da se radi o pitanjima zakonodavne, političke ili izvršne vlasti. Hadis započinje sa ovom kategorijom upravo zbog važnosti uli i zbog široke primjene na koju se može
i •.• 20 odnositi.»

Uzvišeni Allah naređuje pravdu i poštivanje svačijeg prava u mnogobrojnim ajetima:

Allah zahtijeva da se svačije pravo poštuje, dobro čini, i da se bližnjima udjeljuje, a razvrat i sve što je odvratno i nasilje zabranjuje; da pouku primite, On vas savjetuje. (Kur'an, 16,)

O vjernici, budite uvijek pravedni, svjedočite Allaha radi, pa i na svoju štetu ili na štetu roditelja i rođaka... (Kur'an, 4,135)

O vjernici, dužnosti prema Allahu izvršavajte, i pravedno svjedočite! Neka vas mržnja koju prema nekim ljudima nosite nikako ne navede da nepravedni budete! Pravedni budite, to je najbliže čestitosti, i bojte se Allaha, jer Allah dobro zna ono što vi činite. (Kur'an, 5, 8

Allah vam zapovijeda da odgovorne službe onima koji su ih dostojni

povjeravate i kada ljudima sudite da pravično sudite: Uistinu je divan AIlahov savjet! - A Allah doista sve čuje i sve vidi. (Kur'an, 4, 58)

To su samo neki kur'anski tekstovi koji naređuju pravednost.

A El-Munziri navodi izbor hadisa na ovu temu iz koje ćemo citirati nekoliko predanja:

Od Ibni Omera se prenosi da je rekao: „ Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s, da kaže: „Svako od vas je odgovoran za ono što mu se povjeri: Vladar je čuvar i odgovoran za svoje porodice, čovjek je čuvar svoje porodice i Oiluovonin za nju, žena je čuvarica kuće i uiluovorna za nju, sluga je čuvar imetka svoga gospodar i odgovoran za njega i svako od vas je čuvar i odgovoran za ono što čuva."' (Buhariia i Muslim)[21]

Od Ebu Hurejre, r.a, prenosi se da je rekao: „Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s: ‚Ko se postavi za sudiju ili ga učine sudijom među Ljudima zaklan je bez noža.'"

(Metafora o «klanju bez noža» kojim je klanje uobičajeno ima da uputi na opasnost koja se koja se krije ovoj vrsti posla gdje se može desiti korupcija, nepravda i pristrasno suđenje.)

Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel- hadisulš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 3, 155.

” Ibid, 3, 155.

Od Burejde se prenosi, r.a, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s, rekao: „Imaju tri vrste sudija: jedna vrsta će u dženneta dvije u džehennem. U džennet će čovjek koji spozna istinu ipravdu i uradi po njoj boreći se za nju.

A onaj koji spozna šta je istina i pravda pa presudi protiv nje u vatru će kao i čovjek koji sudi po neznanju."[23]

Ahmed b. Hanbel bilježi od Aiše, r. a, koja kaže: ,,I pravednom sudiji doći će sat vremena na Sudnjem danu kada će poželjeti da nije donio presudu čak ni dvojici koji su se parničili za vrijednost jedne hurme."[24]
Od 'Avfa b. Malika prenosi se da je Allahov Poslanik, a.s, rekao o vlasti: „...početak joj je pokuđen, zatim slijedi žalost i kajanje a na Sudnjem danu patnja i kazna, osim za one koji su bili pravedni. A kako će biti pravedan sudeći rođacima?!"[25]

[23] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel-hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 3, 156.

A od Ebu Hurejre, r.a, u vjerodostojnom rivajetu kaže se: „Čuo sam Allahova Poslanika, da kaže: ‚Gotovo će čovjek poželjeti više da je pao su neke zvijezde nego da je imao bilo kakvu odgovornosti prema ljudima.'"[26]

Od njega se također prenosi: „Trojici se ilovu ne vraća: Postaču u vrijeme iftara, pravednom vladaru i onome kome je nepravda

učinjena..."[27]

A od Ibni 'Abbasa, r. a, prenosi se: „Rekao je Allahov Poslanik, a.s: ‚Dan pravednog vladara vredniji je nego ibadet šezdeset godina...'"[28]

Od Ebu Hurejre prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s, rekao: „Ebu Hurejre, sat pravde bolji je nego šezdeset godina ibadeta u vidu noćnog klanjanja i dnevnog posta. Ebu Hurejre, sat nepravde od vlasti mrži je i teži Allahu od griješenja šezdeset godina."[29]

Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a. prenosi se: „Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s: ‚Najdraži i najbliži čovjek Uzvišenom Allahu na Sudnjem danu biće pravedan vladar, a najmrži i najudaljeniji čovjek od Njega biće nepravedni vladar",

,,...i nepravedan vladar biće najteže kažnjen".[30]

* * * * *

[29] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel-hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 3, 167.

Lik pravednog vladara - Omer b. El- Hattab

Prva četverica halifa u historiji islama nazivaju se «hulefaur-rašidin» (Pravedne halife). Praktični primjer pravedng vladara imamo posebno u liku drugog halife Omera b. El-Hattaba, r.a. Allahov Poslanik, s.a.v.s, obećaje mu džennet još za života, čast koju su imali samo desetorica od generacije ashaba spomenute u Kur'anu. Njegov život satkan je od pravde. Čak i njegova smrt puna je pouke i ibreta o pravdi i brizi za nju.

Bio je posebna ličnost. Pored svojih prirodnih osobina koje su ga kandidirale za pravednika kojem je teško naći sličnog, kroz historiju ljudskog roda, njega je posebno oplemenila vjera.

Bio je to lik koji plijeni i dopadne se na prvi pogled, na prvi susret. Više o njegovoj ličnosti pravednika u njegovom pravdom ispunjenom životu, saznaćemo kroz predanja koja su vjerodostojna... To je lik koji ne ostavlja čovjeka ravnodušnim. Lik koji želimo susresti u džennetu i družiti se sa njim, ako Bog da...

Hadis o njegovoj šehidskoj pogibiji bilježi Buharija.

Bio je to ljudina od čovjeka u fizičkom i psihičkom smislu. Izgledao je visok toliko da je normalno hodajući izgledao kao čovjek koji jaše na konju.

Njegov sluga ga opisuje: „Bio je to najlmlji čovjek koji može biti. Međutim, kadu se Omer razljuti, onda je to strašna stvar."

Kad bi se sjećao Uzvišenog Allalia zaplakao bi kao malo dijete tako da je imao usječena dva puteljka niz lice, ispod očiju, od silnog plakanja.

Imao je strahovito razvijen osjećaj za pravdu. Jednom mu njegov sluga daje mlijeko koje nije prepoznao po okusu pa ga pita:

„Teško tebi, otkud ovo mlijeko?"

A ovaj odgovara: „Devče se otelo i posalo tvoju devu.

Zato sam pomuzao državnu devu..."

Posjedovao je jedan vid istinskog instinkta, vizije ili čak telepatije. Njegove vrijednosti i osobine potekle su iz različitih izvora a islam ili je oplemenio i doveo do izražaja.

Ashabi su znali reći Omeru:

„Ono što je skriveno kod Omeru bol je je od onoga što se javno zna."

Ebu Bekr Es-Siddik je rekao o njemu: „Mrzitelji Omera bili su samo oni koji su mrzili hajr."

Abdullah b. Mesu'd kaže o Omeru: ,,Da znam da je Omer volio psa i ja bih ga zavolio."

Mnogobrojna su kazivanja koja upućuju na to da je Omer imao izvanredan osjećaj pravde koji se rijetko susreće u historiji čovječanstva.

A pravda je imati isti tretman prema najdaljem i najbližem u pogledu prava i sudskih sporova.

Sudiji je najbliži njegov sin. Međutim, kada sudija isto postupi prema rođenom sinu kao i prema drugim ljudima, može se reći daje postupio pravedno.

Za Omera i pred njegovim sudom bili su jednaki njegovi sinovi sa ostalim običnim svijetom.

U predanju o događaju koji se zbio njegovom sinu Abdurrahmanu u Egiptu Amr b. El-A's, tadašnji namjesnik Egipta, pripovjeda:

„Došli su mi Omerov sin Abdurrahman i Ebu Surua'h kao polomljeni, smoždeni i rekoše mi:

‚Primjeni na nama Allahovu kaznu hadda. Jučer smo pili neko piće koje nas je opilo.'

Obrecnuh se na njih nastojeći da ih otjeram a Abdurrahman mi reče:

‚Ako to ne učiniš obavjestiću oca kad se vratim.'

Razmislih, znajući da ako ne izvršim kaznu nad njima, Omer će se razljutiti na mene i smjeniti me s položaja, jer se ne bi složio sa mojim postupkom i oprostom. Dok smo bili tako uđe Abdullah b. Omer. Podigoh se pred njim uz dobrodošlicu želeći da ga posadim u pročelje a on odbi i reče:

‚Otac mi je striktno zabranio da ti dolazim, osim u nuždi. Doista moj brat ne bi trebalo da bude obrijan pred svim ovim svijetom, a što se tiče kazne udaranja (bičevanja) uradi kako misliš da treba.'

Amr dalje nastavlja kazivanje:

‚Tada je bio običaj da se uz izvršenje hadda kažnjenik obrije. Zato ili izvedoh u svoje dvorište i izvršili kaznu bičevanja.

Omerov sin uze brata u kuću, psi mu obrija glavu i Ebu Suru'i. Bogami, ništa nisam pisao Omeru o ovom događaju. Međutim, dođe mi pismo od Omera. Započeo je sa «Bisimilom» a poslije toga nastavio u stihovima:

‚Od Allahovog roba Omeru, vladara pravovjernih, Allahovom asiji

(griješniku) Ibnul-A'sn!
Čudim ti se Ibnul-A'se na hrabrosti...
Mislim da je neophodno da te razvlastim na ružan način. Izvršio si kaznu nad Abdurrahmanom u kući i obrijao ga u kući, znajući da moje mišljenje nije takvo. Abdurrahman je samo jedan od tvojih podanika prema kojem treba da se odnosiš kao prema drugim muslimanima. Međutim ti si pomislio: ‚Ovo je sin vladara... A znaš da kod mene nema prednosti čovjek nad drugim kada je u pitanju Božije pravo. Zato kad ti dođe ovo moje pismo pošalji Abdurrahmana u plaštu na samaru da iskusi šta je zgriješio."
Amr dalje pripovjeda:
„Pročitao sam Omerovom sinu pismo njegovog oca, napisao Omeru pismo u kojem se izvinjavam i obavještavam ga da sam kaznu izvršio u dvorištu svoje kuće, i Allahom se kunem
od čega veće zakletve nema, da kazne muslimana i zimmija izvršavam na istom tom mjestu.
Opremio sam ga kao što je Omer naredio šaljući mu i pismo po sinu Abdullahu."
U drugom predanju Eslem pripovjeda:
„Došao je Abdurrahman ocu u plaštu, iscrpljen od takvog načina putovanja da se gotovo nije mogao kretati. Omer mu reče: ‚Abdurrahman, jesi li učinio to i to?'
Abdurrahman b. A'vf se umješa govoreći:
‚Vladaru pravovjernih, nad njim je već izvršena kazna.'
Omer se nije osvrtao na to nego se obrecnu na njega.
Omerov sin Abdurrahman vrištao je:
‚Bolestan sam, ubićeš me.' Omer ga je izbičevao i zatvorio.
Poslije se Abdurrahman razbolio i umro r.h."
Ovo kazivanje zahtjeva pojašnjenje. Omerov sin Abdurrahman došao je namjesniku iz razloga što je nešto popio misleći da je to dozvoljeno. Međutim ispostavilo se da je to opojno piće jer se opio od njega. Zato je smatrao da se nad njim zbog toga mora izvršiti kazna bičevanja kako bi se očistio od grijeha. Pošto namjesnik u prvo vrijeme nije htio da to izvrši, zaprijetio mu je da će o tome obavjesiti svoga oca Omera. Takvi su bili ćud, moral i osjećaj odgovornosti svojstveni kod članova Omerove porodice.
Koje bio namjesnik? Bio je lo Anu b. El-A's, poznat po obazrivosti i mudrosti. U prvo vrijeme pokušao je otjerali i odgovoriti mladića od izvršenja kazne, vjerovatno razmišljajući i znajući šta sve iz toga može da proizađe poslije.
Međutim, primjećujemo da je ovo kazivanje, na izvjestan način, pretjerano jer govori o lome da je Omer vrlo grubo ponovio kaznu nad sinom.

Svi oni koji su poznavali Omera znaju da Omer ništa nije činio što bi imalo primjese licemjerstva tako da ni ova kazna nije bila potrebna Omeru kao vid demanta kako se prema halifinom sinu ne postupa kao prema ostalim običnim muslimanima.

Omer, r.a, pored toga što je bio pravedan bio je, također, izuzetno milostiv, posebno kada se radi o izvršenju kazni hadda.

Jednom prilikom doveden inu je pijanac. Htio je da ga primjereno kazni pa mu se obraća:

„Eh, tebe ću poslati čovjeku koji neće imati nikakve milosti prema tebi."

Poslao gaje Muti'u b. El-A'bdiju da sutradan izvrši kaznu bičevanja. I Omer je prisustvovao kazni koju je izvršavao Muti' na izuzetno grub način. Međutim, vidjevši to Omer zavika:

„Ama ubi čovjeka! Koliko si mu udaraca zadao?"

Ovaj reče: „Šezdeset."

Omer naredi: „Smanji mu kaznu za dvadeset udaraca."

To je značilo da mu ne udara osamdeset udaraca, kako je bilo po običaju, nego da se zbog jačine udaraca koje je već zadao Muti' kazna završi sa šezdeset udaraca.

Omer se znao rasrditi i na najpoznatije namjesnike kao što je bio slučaj sa Ebu Musa El- Eša'rijem koji je jednom izbičevao pijanca, obrijao mu glavu, nacrnio lice i rastelalio među ljudima da ga ne primaju u svoje društvo niti da jedu zajedno sa njim u društvu. Omer je zbog toga strogo ukorio namjesnika a kažnjeniku dao odštetu od 200 dirhema. Tim povodom napisao je Ebu Musau:

„Ako još jednom tako postupiš, ja ću nacrniti tvoje lice i provodati te takvog između ljudi."

Potom mu je naredio da pozove muslimane na druženje i zajedničko jelo sa kažnjenim pijancem kako bi mu pružili mogućnost javnog kajanja kojim bi povratio i izgubljeno pravo svjedočenja.

Pripovjeda se, također, da je pitao za čovjeka kojega poznaje pa mu je rečeno da se opija.

Napisao mu je pismo citirajući početak sure Gafir:

„Zahvaljujem uzvišenom Allahu, osim kojeg drugog Boga nema, «koji oprašta grijehe i prima pokajanje, koji strahovito kažnjava i obilno nagrađuje; drugog Boga osim Njega nema, Njemu se sve vraća.»"

Spomenuti čovjek nije prestajao ponavljati ova značenja plačući i kajući se. Za njegovo pokajanje čuo je i Omer pa je rekao onima oko sebe:

„Ovako radite. Kad vidite vašeg brata da je pokleknuo pomozite ga i budite nm osloncem moleći Allaha da mu oprosti. Nemojte biti pomagači

šejtana protiv njega."

Zbog svega ovoga najboje je da po pitanju slučaja Abdurrahmana uzmemo rivajel njegovog brata Abdullaha b. Omera. Njegovo predanje može se sažeti u slijedećem:

„Moj brat Abdurrahman i Ehu Suru'ah Ukbet b. El-Haris opili su se. Ujutro su se uputili Amru b. El-A'su, namjesniku Egipta i rekli mu:

‚Očisti nas, jer smo se opili od nekakvog pića.'

Ja nisam znao da su išli Amru b. El-A'su i htjedoh da moj brat ne bude (prilikom izvršenja kazne) brijan pred svijedocima.'

Rekoh:‚Uđi, ja ću te obrijati.'

U to vrijeme primjenjivala se kazna brijanja glave uz kaznu bičevanja.

Moj brat Abdurrahman ušao je u kuću pa sam ga obrijao. Poslije ih je Amr b. El-A's izbičevao.

Omer je to čuo pa je napisao Amru:

‚Šalji mi Abdurrahmana na samaru.'

Amr je to i učinio. Kad je Abdurrahman došao do Omera, ovaj ga je kaznio i izbičevao, zbog toga što mu je bio sin, zatim ga je poslao u

neko mjesto gdje je oporavljen boravio mjesec dana. Potom se razbolio i umro što je neinformisanom svijetu značilo da je umro od posljedica kazne hadda."

Ovaj rivajet najbolje objašnjava spomenuti događaj.

Nije poznato da se Omer ikada ljutio bez razloga. Njegova ljutnja bila je uzrokovana uskraćivanjem nekog prava ili griješenjem.

Bio je milostiv kao što je bio pravedan.

Prenosi se da je napao svoju sestru Fatimu zbog njenog prelaska na islam. Udario ju je po licu tako snažno da ju je krv oblila. To je uzrokovalo njenu ljutnju i inat svojstven porodici El-Hattaba pa je srdito rekla:

„Allahov neprijatelju, je li me udaraš zato što smatram da je Allah Jedan?"

On bez razmišljanja potvrdi: „Da!"

Ona mu reče: „Radi šta hoćeš, a ja tvrdim da nema drugog Boga do Allaha i da je Muhammed Allahov Poslanik. Primili smo islam makar tebi bilo uz nos."

Omer se nakon toga rastužio i pustio njenog muža kojeg je bio bacio na tie i sjeo mu na prsa. Zatim se udaljio pa vratio i zatražio list na kome su bili napisani kur'anski ajeti. Iza toga, direktno se zaputio Poslaniku a.s. i pred njim primio islam.

Pripovjeda Eslem jedno od mnogobrojnih predanja koja na tako upečatljiv način govore o jednostavnosti, bogobojaznosli i pravednosti Omera kao vladara:

„Zaputili smo se sa Omerom r.a. kroz Harru Vakima, dok nismo stigli do Dirara (mjesto blizu Medine) kad vidjesmo zapal jenu vatru.

Omer reče:

‚Esleme, mislim da su tamo putnici koje su noć i hladnoća zaustavili. Idemo tamo.'

Ubrzali smo kretanje dok nismo stigli tamo, kad ono neka žena sa djecom. Na zapaljenoj vatri nalazio se nekakav lonac dok su djeca plakala i jecala.

Omer reče: ‚Esselamu alejkum, stanovnici svjetla!' Mrzio je da se izrazi sa riječima: „..stanovnici vatre.'

Žena mu odvrati selarn, a on upita: ‚Možemo li prići?'

Žena mu odgovori: ‚Pristupi s hajrom ili odbij.'

Približismo se. Omer zapita: ‚Šta vam se desilo?'

Ona reče: ‚Noć i hladnoća su nas zaustavili.'

Omer zapita: ‚Sta je sa djecom, zašto plaču?'

Ona reče: ‚Zbog gladi.'

Omer dalje upita: ‚A šta je u loncu?'

Ona reče:‚Voda sa kojom želim da ih utješim dok ne zaspu. Allahami, Bog će presuditi nama i Omeru.'

Omer reče: , Allah ti se smilovao, kako Omer može znati za vas?'

Ona odvrati: ‚A kako može biti naš vladar a ne znati za nas?"

Omer mi se približi i reče: ‚Idemo!'

Zaputili smo se do državnog magacina iz kojeg su se pomagali potrebni. Omer uze brašna i mrsi, te mi naredi:

‚Natovari me sa ovim!'

Rekoh: ‚Ja ću to nositi!'

A on reče: ‚Hoćeš li i na Sudnjem danu nositi moj teret, majke nemao!' Naprtio sam ga i zaputismo se žurno prema ženi.

Kad stigosmo do nje, on zbaci teret sa sebe, uze brašna i reče: ‚Napraviću jelo.'

Počeo je puhati u vatru ispod lonca. Imao je nebično bujnu i gustu bradu pa sam vidio kako se dim puši i izvija iz nje dok je pripremao jelo. Zatim je skinuo lonac i skuhanu kašu stavio u posudu rekavši ženi:

‚Ti ćeš ih nahraniti dok ja ohladim hranu!' Bio je prisutan sve dok se djeca nisu zasitila i žena mu rekla:

‚Allah te nagradio dobrom. Ovim djelom preči si za vladara pravovjernih od Omera.'"

Jednom je Omer vidio slijepog starca koji prosi na vratima. Kada je saznao da je Židov reče mu:

„Šta te učinilo da si pribjegao ovome?"

On reče: „Tražim (pravo) poreza (džizija), potrebe i starosti."

Omer ga uze pod ruku i odvede kući. Dao mu je da zadovolji potrebu tog trenutka, a onda poslao po magacionera državne hazne i rekao mu:

„Vidiš ovoga i njemu slične! Tako mi Allaha nećemo biti pravedni ako smo iskoristili njegovu mladost a ponižavamo ga u starosti. Zekjat je doista za siromahe i potrebne. Siromasi su muslimanska fukara, a ovaj ovdje je ehlul- kitabija koji ima potrebu." Oslobodio ga je džizije (porez) kao i njemu slične.

Omer je bio milostiv čak i prema životinjama koje se muče.

El-Musejeb b. Darim pripovjeda da ga je vidio kako tuče čovjeka i kažnjava zato što je opteretio svoju devu više nego što može podnijeti. Znao je izraziti bojazan kako će ga Allah pitati za jarca koji krepa negdje daleko od njega na obalama Eufrata u Iraku.

I sljedeća predanja upućuju na njegovu pravednost i beskompromisnost kad je ona u pitanju i kada treba otkloniti posljedice nepravde i zuluma.

Amr b. El-A's je bio namjesnik Egipta. Njegov sin imao je vlastite konje na trkama. Neki Egipćani se zakačiše sa njim oko pobjedničkog

konja. Namjesnikov sin Muhammed, misleći kako je njegov konj pobjednik, slavodobitno zavika:

‚Tako mi Gospodara Kabe to je moj konj.' Zatim se približio konj pa ga njegov vlasnik prepoznade. Muhammed se rasrdi, napade i udari Egipćanina bičem rekavši:

‚Evo ti! Ja sam sin plemića.'

Namjesnik Amr b. El-A's saznao je za to i pobojavši se da ih Egipćanin ne prijavi zbog toga, zatvori ga jedno vrijeme. Međutim, kada se Egipćanin riješio zatvora, ipak, ode i potuži se halifi.

Enes b. Malik pripovjeda:

„Allaha mi Omer mu samo reče:‚Sjedi!' Prošlo je jedno vrijeme dok Omer nije dobavio Amra i njegovog sina iz Egipta na mjesto gdje se izvršava kazna.

Tada upita: ‚Gdje je Egipćanin? Evo ti štap i udri velikaševog sina!' Egipćanin ga je istukao do iscrpljenosti, na opće odobravanje.

Nije prestajao tako da smo najzad poželjeli da ga pusti, a Omer ga je poticao govoreći:

‚Udri plemića!'

Zatim Omer reče:

‚Sada je red na Amrovu ćelu. Allahami, njegov sin te ne bi udario osim zbog oslonca na očevu vlast.'

Amr se prepade i poče opravdavati:

‚Vladaru pravovjernih ti si izvršio kaznu!'

A i Egipćanin mu oprosti izjavivši:

‚Vladaru pravovjernih izudarao sam onog ko je mene udario.'

Omer reče:

‚Allahami ne bismo te sprečavali da ga udaraš sve dok ga sam ne prestaneš tući.'

Zatim se okrenu Amru srdito izrekavši poznate riječi koje nije rekao vladar ni prije ni poslije njega:

‚Amre, s kojim pravom porobljavate ljude kada su ih njihove majke rodile slobodnim?"'

Halid b. El-Velid bio je najpoznatiji islamski vojskovođa svoga vremena. Zbog nekih propusta koji se nisu svidjeli Omeru, r.a, on ga je razvlastio namjesništva nad Sirijom i naredio da mu se oduzme polovica imetka.

Suđeno mu je kao najobičnijem vojniku. Kada mu je sudija htio ostaviti obadvoje papuče koje je imao, Halid b. El-Velid zatraži da se i to podjeli.

Halid i Omer su, inače bili slični, čak i fizički pa su ih nekada mjenjali i obraćali se Omeru misleći da je on Halid.

Džibilla b. El-Ejhum bio je kršćanski vladar koji je primio islam. Uz njega islam su prihvatili i njegovi sunarodnjaci. Džibilla, obučen u vladarsku odoru dođe u Mekku na hadždž i kada mu neki beduin u tavafu nagazi na vladarski

plašt on ga, pred svim hadžijama ispred Bejtullaha, ošamari.

Omerova presuda u ovom slučaju bila je da i beduin ošamari vladara, pred istim tim ljudima, jer islam ne pravi razliku između vladara i običnog čovjeka. Ova pravedna presuda uticala je da novopečeni musliman Džibilla pobjegne u svoju zemlju i ponovo konvertira u kršćanstvo ne mogavši podnijeti pravdu islama koja ne pravi razliku između običnog muslimana i vladara.

Buharija u svom Sahihu bilježi čitavo poglavlje o Omeru.

Navešćemo neka njegova predanja koja ocrtavaju osobenosti i karakterne osobine ovog izuzetnog lika.

Buharija bilježi u sljedećim predanjima pod brojevima:

3683. Kazivao nam je ‘Abdul-‘Aziz b. ‘Abdullah, njemu Ibrahim b. Sa,d od Saliha, ovaj od Šihaba, ovaj od ‘Abdul-Hamida b. ‘Abdur-Rahmana b. Zejda, a ovaj od Muhammed b. Sa,da b. Ebi Vekkasa a on od svoga oca koji je rekao:

Zatražio je Omer b. El-Hattab dozvolu da uđe kod Poslanika, s.a.v.s, dok su kod njega bile neke raspričane Kurejševićke koje su nadglasavale glas Poslanika, s.a.v.s. Pošto je Omer zatražio prijem skočile su namještajući svoje hidžabe.

Poslanik je, smijući se, dozvolio Omeru da uđe.

Vidjevši ga nasmijana Omer upita:‚Allah ti je zube nasmijao, Poslaniče?'

Poslanik, s.a.v.s, odvrati:

‚Čudim se ženama koje su bile kod mene, čuvši tvoj glas požurile su sa hidžabom.'

Omer reče:

‚Poslaniče ti si preči da te se ustručavaju.'

Zatim dodade:

‚Neprijateljice samih sebe, zar se mene plašite a Poslanika, s.a.v.s, se ne plašite?'

Rekoše:

‚Da, ti si strašniji i grublji od Poslanika s.a.v.s.'

Poslanik, a.s, reče: ‚Ostavi ih sine Hattabov, tako mi Onoga u čijoj ruci je moja duša, nije te šejtan nikada sreo na putu, a da nije pobjegao drugim[31].'"

3684. Kazivao nam je Muhammed b. El- Musenna njemu Jahja od Isma'ila, a njemu Kajs, koji je rekao: „Rekao je ‘Abdullah:

‚Od kako je Omer primio Islam živimo ponosni'[32]."

[31] Ovo ne znači daje Omer, r.a, bezgriješan. To je obaveza u opisu i svojstvu Poslanika, s.a.v.s, a što se tiče Omera, r.a, to je samo u domenu mogućeg. Došlo je i u drugom hadisu, koga bilježi Taberanija, a prenosi Hafsa: „Od kako je Omer primio islam, šejtan ga nije sreo, a da nije pao na nos." Ovo upućuje na jačinu i snagu Omerove vjere i imana. En-Nevevi smatra da je ovaj hadis jasnog značenja i da tu nema alegorije u izrazu. Prema tome, šejtan je doista istinski bježao kada bi vidio i susreo Omera, r, a.

(Dio ovog hadisa ponovljen je u hadisu Buharije broj: 3863)

3685. Kazivao nam je ‘Abdan, njega je obavjestio ‘Abdullah, a njemu prenio Omer b. Se'id od Ibn Ebi Mulejketa, da je čuo Ibn ‘Abbasa kada je rekao:

‚Omer je postavljen na svoj mrtvački krevet-tabut, ljudi su ga opkolili u dovama i klanjanju prije nego ga ponesu - i ja sam bio među njima - i niko me nije oslovio do ‘Alija b. Ebu Talib koji me prihvati za rame, donoseći rahmet i žaleći za Omerom rekavši:

‚Nikoga mi nisi ostavio dražeg, da bih poželio da se susretnem sa Allahom a da imam slična djela njegovim, do tebe. Boga mi, mislim da će te Allah sastaviti sa tvoja dva druga. Puno sam puta čuo Poslanika, s.a.v.s, da kaže:

[32] Rekao je Ibn Mes'ud: „Vallahi, nismo mogli javno klanjati dok Omer nije primio islam." Ako znamo da je Omer bio četrdeseti musliman, kao što se prenosi predaja od njega (...Vidiš, kada sam ja primio islam sa Poslanikom, s.a.v.s, bilo je tek trideset i devet osoba koje su bili muslimani, pa sam namirio na četrdesetericu.), onda tek možemo shvatiti koju težinu i prevagu je imalo njegove primanje islama, kada su mušrici nakon toga rekli: „Narod nam se prepolovio..."

Na kraju hadisa Ibn ‘Abbasa spominje se: „...Rekao sam: ‚Poslaniče što se skrivamo?' I izašli smo u dva saffa. U jednom sam bio ja, a u drugom Hamza. Kada su Kurejševići to vidjeli pogodila ih je neopisiva tuga..." A Poslanik, s.a.v.s, je dovio: „Allahu pomozi islam sa Omerom ili

‘Amrom b. Hišamom...”

‚Otišao sam sa Ebu Bekrom i Omerom..., Ušao sam sa Ebu Bekrom i Omerom...,Izašao sam sa Ebu Bekrom i Omerom...'”

3686. Rekao nam je Musedded, njemu pripovjedao Jezid b. Zurej, a njemu Se'id b. Ebi ‘Arube. Rekao mi je Halifa, njemu prenio Muhammed
b. Seva i Kehemes b. El-Minhal koji su rekli da im je pripovjedao Se'id od Katade a on od Enes b. Malika, r.a, koji je rekao:

„Popeo se Poslanik s.a.v.s. sa Ebu Bekrom i Omerom na Uhud, pa se brdo zatreslo. Udario je nogom u zemlju govoreći:

‚Smiri se Uhude, na tebi nema osim Vjerovjesnik, Siddik, ili dvojica šehida.'”

3687. Pripovjedao nam je Jahja b. Sulejman, koji je rekao:

„Pripovjedao mi je Ibn Vehb koji je rekao: Pripovjedao mi je Omer sin Ibn Muhammeda da mu je Zejd b. Eslem prenio od oca koji je rekao:

‚Pitao me Ibn Omer o onome što se njega tiče -znači o Omeru- pa sam ga obavjestio. Rekao je:

‚Nisam vidio nikoga poslije smrti Poslanika s.a.v.s, marljivijeg i plemenitijeg od Omer b. El-Hattaba dok nije preselio[33].'”

3689. Kazivao nam je Jahja b. Kazea'h, njemu Ibrahim b. Sa'd od svog oca, on od Ebu Seleme, a on od Ebu Hurejre r.a. koji je rekao: „Rekao je Poslanik s.a.v.s.:

[33] Misli se samo na period njegove vladavine-hilafeta, kako ne bismo poredili Omera sa Poslanikom, s.a.v.s, ili sa Ebu Bekrom, r.a, koji su po tim svojstvima ispred Omera, r.a.

‚Bilo je prije vas ljudi o kojima se pripovjedalo. Ako takvih bude u mome ummetu biće to Omer.'”

Dodao je Zekerija b. Ebu Zaide od Sada, a on od Ebu Hurejre, koji je rekao: „Rekao je Poslanik, s.a.v.s:

‚Bilo je čuvenih ljudi u narodu Beni Israila prije vas, o kojima se govorilo, iako nisu bili poslanici. Ako u mome ummetu bude ijedan takav, biće to Omer.'”

3691. Kazivao nam je Jahja b. Bukejr, njemu El-Lejs od ‘Ukajla a njemu Ibn Šihab koji je rekao: „Obavijestio me je Ebu Umame b.Sehl b. Hunejf od Ebu Se'ida b. El-Hudrija, r.a, koji je rekao:

‚Cuo sam Poslanika, s.a.v.s, gdje kaže: ‚Dok sam spavao vidio sam ljude koji su mi predstavljani u košuljama. Nekima je dopirala do grudi, nekima manje od toga, a pokazao mi se Omer u košulji koja se vuče po zemlji.

Upitaše: ‚Kako to tumačiš Poslaniče?'

Reče:‚Vjera.'”

* * * *

Buharijevo kazivanje o ubistvu Omera, r.a.

3700. Pripovjedao nam je Musa b. Isma'il njemu Ebu ‘Avane od Husajna a njemu ‘Amr b. Mejmun koji je rekao:

Vidio sam Omera b. El-Hattaba, r.a, prije nego je napadnut na nekoliko dana, u Medini, kada je stao pred Huzejfu b. El-Jemana i Osman b. Hunejfa rekavši im:

„Kako ste postupili? Bojite li se da ste na zemlju udarili veći porez nego što može da doprinese?"

Odgovoriše:

„Propisali smo onoliko koliko zemlja može da podnese, jer ima velik prihod.”

Reče:

„Gledajte da ne propišete više nego što može podnijeti.”

Rekoše:

„Nećemo.”

Omer reče:

„Ako me Allah spasi i poživi, ostaviću udovice Iraka zbrinute zauvijek tako da neće biti potrebne nikome drugome poslije mene.”

Nastavio je sa pripovijedanjem:

„Iza toga nije prošlo više od četiri (noći) a napadnut je. Stajao sam tog jutra, a između mene i njega bio je samo ‘Abdullah b. ‘Abbas.

Kada bi prolazio kroz dva saffa uobičajeno bi govorio:,Poravnajte se.

I kada bi vidio da su saffovi poravnati iskoračio bi naprijed izgovarajući početni tekbir. Možda bi učio suru «Jusuf», «En-Nahl» ili nešto slično, na prvom rekjatu, dok se ljudi ne iskupe - a ovaj put, čim je izgovorio tekbir, čuo sam da kaže: ‚Ubi me'- ili: ‚Pojede me'- pseto', kada ga je napadač ubo[34].

Otpadnik je skočio sa nožem od dvije oštrice, ne prošavši ni pored koga, lijevo-desno, a da ga nije ubo, ranivši još trinaestericu od kojih su sedmerica podlegla.

Jedan musliman se dosjeti i baci na njega ogrtač sa kukuljicom[35]. Vidjevši da će biti uhvaćen, otpadnik presudi sam sebi.

[34] Bio je to Ebu Lu'lue Fejruz, rob El-Mugire. Požalio se Omeru da je El-Mugire udario na njega velik porez. Omer ga je pokušao smiriti: „Boj se Boga i budi mu dobar.” Imao je nijjet da razgovara sa El-Mugirom pa da mu olakša. Rob je rekao: „Njegova pravda je za druge, mene ne obuhvata.” I počeo se pripremati da ga ubije. Napravio je nož sa dvije oštrice koje je namazao otrovom. Odabrao je da ga napadne na sabahu. I kada je Omer poravnao safove na sabahu izgovorivši početni tekbir, ubo ga je dva puta između plećki, i jednom u predjelu stomaka.

To je bio smrtni udarac. Prenosi se da je Omer, r.a, prije toga rekao na hutbi : „Sanjao sam da me horoz kljucnuo tri puta. Mislim daje to znak moje smrti.” Prenosi se iza toga daje prošla samo jedna džuma i on je

zboden...

[35] Prenosi se više imena ashaba koji su učestvovali u hvatanju ovog barbara. Za ‘Abdur-Rahmana b. ‘Avfa kaže se da mu je on odsjekao glavu.

Omer je uzeo ruku ‘Abdur-Rahmana b. ‘Avfa i postavio ga na mjesto imama. Onaj ko je bio iza Omera vidio je to što sam ja vidio, dok oni koji su bili sa strana džamije, nisu ništa znali osim što nisu više čuli Omerov glas, pa su govorili: „Subhanallah”.

‘Abdur-Rahman je na brzinu klanjao namaz[36] i pošto su završili, Omer reče: „Ibn ‘Abbas, idi vidi ko me ubi[37].”

Odjurio je u potrazi, tamo-amo, i nakon sat vremena vraća se s obaviještenjem: ,,El- Mugirin momak.”

Omer priupita:„Onaj zanatlija?”

On potvrdi:„Da.”

Reče:„Allah ga ubio! Naredio sam da mu se učini dobro. Hvala Allahu da moja smrt nije od ruke čovjeka koji se predstavljao kao musliman, a ti i tvoj otac željeli ste da se Medina napuni sa barbarima. A ‘Abbas ima najviše robija!”

[36] ‘Abdur-Rahman je klanjao namaz sa dvije najkraće sure iz Kur'ana; ,,El-Kevser” i „En-Nasr.” Prenosi se da je Omeru pozlilo i izgubio je svijest, pa su ga prenijeli kući. Razdanilo se kada je došao sebi. Upitao je gledajući u lica prisutnih ashaba, da li su klanjali namaz? Na potvrdan odgovor reče: „Nema islama ko nema namaza.” Uzeo je abdest i klanjao sabah učeći na prvom rekjatu ,,El-‘Asr” a na drugom ,,El-Kafirun”. Njegov sin Abdullah prenosi da je bio oslonjen na njega dok mu je krv liptala klanjajući. Pokušavao mu je zaustaviti krvarenje stavljajući srednji prst u ranu, ali uzalud...

[37] Omer se pobojao da ga nisu ubili muslimani i zato šalje Ibn ‘Abbasa da izvidi ko je bio napadač. Ibn ‘Abbas je prolazio pored grupa žalosnih muslimana dok su svi plakali kao da su izgubili najdraži evlad... To saznanje je obradovalo umirućeg Omera.

Rekao je:

„Ako hoćeš uradiću, odnosno, ako hoćeš pobićemo ih.”

Rekao je:

„Lažeš, zar i nakon što su progovorili vašim jezikom i proklanjali prema vašoj Kibli, i obavili vaš obred hadždža?!”

Prenešen je kući i mi se zaputismo sa njim. Ljudi su izgledali tako kao da ih do tog trenutka nikad prije nije pogodila nesreća.

Neko bi prozborio:

„Biće dobro...”

Drugi bi rekao:

„Bojim se za njega...”

Donesena mu je tekućina koju popi a ona izađe na ranu iz njegove

utrobe. Onda je doneseno mlijeko pa se desi isti slučaj. To je bio definitivni znak da je gotov.

Ušli smo kod njega a ljudi su dolazili i hvalili ga.

Došao je jedan mladić pa reče:

„Raduj se, vladaru pravovjernih, radosti koju ti je Allah dao; drugovao si s Poslanikom, s.a.v.s, imaš prevenstvo i zaslugu u islamu za koju znaš, postavljen si za halifu pa si vladao pravedno,
i na koncu imaš šehidsku smrt.”

Reče:

„Želim da se takvi razgovori više prekinu; da ne budu ni za mene ni protiv mene.”

Kada se mladić okrenuo da izađe, odjeća mu se povuče po zemlji.

Reče:

„Vratite mi mladića”.

Reče:

„Sinko, digni odjeću [38], to je bolje za njenu dugotrajnost i bliže pokornosti tvome Gospodaru. Abdullah b. Omere! Pogledaj šta imam od duga.”

Izračunali su da je dug oko 86 hiljada, ili približno tome.

Reče:

„Ako bude dovoljan imetak Omerove porodice, neka se dug namiri iz njega; a ako ne bude, onda, traži od porodice ‘Adijj b. Ka'ba, pa ako i to ne bude dovoljno, onda traži od Kurejševića i neka se ne izlazi iz tog kruga. Neka se tako vrati dug koji je na meni.

Odi kod Aiše, majke mumina i reci joj:

Omer te selami - ne govori vladar pravovjernih, jer ja to od danas nisam - i reci: Omer b. El-Hattab traži da mu dozvoliš da bude pokopan kod svoje dvojice drugova.[39]”

Poselamio je i zatražio da ga primi. Ušao je nalazeći je da sjedi i plače.

Rekao joj je:

„Omer b. El-Hattab selami te i traži da mu dozvoliš ukop kod svoja dva druga.”

[38] Prisustvo bliske smrti nije spriječilo Omera da kaže istinu i naredi dobro.

[39] Mislio je na Poslanika, s.a.v.s, i Ebu Bekra r. a.

Reče:

„Htjela sam to mjesto za sebe, ali ću mu ga danas prepustiti.”

Nakon što se vratio, rečeno je:

„Evo vratio se Abdullah b. Omer.”

Reče:

„Dignite me.”

Pridigao ga je neko, a on upita:

„Šta ima?”
Reče:
„Ono što si želio, dozvolila je.”
Reče:
„Hvala Bogu, ništa mi nije bilo važnije od toga. Kada umrem odnesi me, zatim nazovi selam i reci joj: Omer b. El-Hattab moli da mu dozvoliš. Ako dozvoli unesite me, a ako ne dozvoli, nosite me u muslimanske mezare.”
U tom dođe Hafsa, majka muslimana, sa ženama. Vidjevši je ustasmo. Ušla je kod njega i ostala plačući jedno vrijeme. Ljudi su tražili da ih Omer primi pa sam ušao sa njima, i čuli smo iznutra kako ona plače.
Rekli su:
„Ostavi oporukom halifu, onoga ko će te naslijediti.”
Reče: „Ne znam preče za tu stvar, od slijedećih pojedinaca - ili grupe - sa kojima je Poslanik, s.a.v.s, ostao do smrti zadovoljan...” Potom je poimenice spomenuo: Aliju, Osmana, Ez- Zubejra, Talhu, Sa'da i Abdur-Rahmana.
Zatim je rekao:
„Biće sa vama i Abdullah b. Omer, ali bez ikakvog prava, samo kao član pokopnog odbora. Ako kojim slučajem vlast pripadne Sa'du, neka tako bude, a ako ne, onda neka se njime pripomogne onaj koji bude izabran, jer ja ga nisam razvlastio iz razloga što je pokazao slabost, ili zbog izdaje...
Preporučujem da halifa poslije mene bude iz redova prvih muhadžira[40], kako bi se znalo i čulo njihovo pravo.
Preporučujem halili da čini hajr i dobro prema Ensarijama. Onima koji su prije njih nastanili Medinu i prihvatili vjeru, da primi od njihovih dobročinitelja, a oprosti njihovim griješnicima.
I preporučujem mu dobročinstvo prema stanovnicima gradova, jer su oni pomagači islama, sakupljači imetka koji izazivaju zavist kod neprijatelja, i neka se od njih ne uzima osim višak sa kojim su oni zadovoljni.
I preporučujem mu dobročinstvo prema beduinima Arapima, jer im je porijeklo arapsko, i oni su dio islama. Neka se uzme od viška njihovog imetka i podijeli njihovim siromasima.
I preporučujem mu odgovornost prema Allahovim zimmijama i prema zimmijama

40 Izraz „prvi muhadžiri” odnosi se na one koji su klanjali prema dvije kible. Rečeno je i da su to oni koji su dali prisegu „Ridvan”.

Njegovog Poslanika, s.a.v.s; da ispuni svoj ugovor prema njima, da ratuje radi njih, i da se ne propisuje na njih osim što mogu podnijeti.”
Nakon što je umro iznijeli smo ga i krenuli s njim...

Abdullah b. Omer nazva selam (Aiši)
rekavši:

„Omer b. El-Hattab traži da uđe.”

Rekla je:

„Unesite ga.”

Unešen je i stavljen sa svoja dva druga. Nakon što su završili sa ukopom sakupio se određeni odbor ‘Abdur-Rahman reče:

„Prepustite ovo trojici od vas”.

Ez-Zubejr reče:

„Svoje pravo dajem Aliji.”

Talha reče:

„Ja svoje pravo dajem Osmanu.”

I Sa'd reče:

„Svoje pravo dajem ‘Abdur-Rahmanu b.
‘Avfu.”

Tada ‘Abdur-Rahman reče:

„Ko će se od vas dvojice odreći svoga prava. Neka se boji Allaha i drži do vjere, i neka vidi ko je najvredniji za ovo, po njegovom mišljenju.”

Osman i Alija su zaćutali.

Rekao je ‘Abdur-Rahman:

„Hoćete li izbor prepustiti meni, a ja se uzdam u Allaha da ću odabrati najboljeg od vas?”

Prihvatiše obojica:

„Da.”

Uzeo je ruku jednog od njih [41]rekavši mu: „Ti si rođak Poslanika, s.a.v.s, prednjačio si u primanju islama, kao što znaš. Allahom te zaklinjem, ako te postavim emirom postupaćeš po pravdi, a ako postavim Osmana slušaćeš i pokoravati se?”

Zatim se osamio i sa drugim i rekao mu isto.

Pošto je uzeo obećanje objavi: „Pruži ruku, Osmane.” Rukovao se sa njim u znak prisege, a to je učinio i Alija. Potom su ušli ostali i učinili prisegu[42].”

[41] Iz daljeg teksta vidi se daje to bio Alija.

[42] U ovoj predaji o Omeru, r.a, imamo puno korisnih stvari na koje nas hadis podsjeća:

- Omerova briga za dobrobit muslimana,
- Njegovo uopućivanje savjeta muslimanima,
- Prakticiranje sunneta među njima,
- Izražena bogobojaznost,
- Držanje do vjere i vjerskih stvari više nego do samog sebe,
- Dozvola hvaljenja u lice ako se ne radi o jasnoj laži, pošto Omer nije zabranio pomenutom mladiću njegovu pohvalu, a zabranio mu je da mu se odjeća vuče po zemlji,

- Oporuka da se vrati dug,
- Briga za pokopavanjem kod onih koji su dobri vjernici,
- Stvar šure i postavljanje vladara uz dogovor i biranje najboljeg,
- Dozvola biranja i onog koji nije najbolji pošto je ostavljeno šest osoba i šest mogućnosti izbora,

Hilafet postaje izvršan sa prisegom muslimana, itd.

Dakle, imajući u vidu sva ova predanja lik Omera, r.a, može se sa pravom uzeti kao lik pravednog predvodnika koji će, ako Bog da, biti u hladu Sudnjeg dana kada drugog hlada, osim hlada Arša ne bude bilo.

* * * *

Kategorija spašenih

VJERNIČKA OMLADINA

2. Slijedeća kategorija kojoj se garantuje hlad i spas Sudnjeg dana jeste omladina privržena vjeri, ili kako se kaže u originalu hadisa:

Mladić odrastao u pokornosti Allahu dž. š.

Ovdje se misli na kategorije mladih punih snage i zdravlja koji se prihvate vjere i imana od najranijih dana. Boga se boje i Njega uzimaju Sudijom u svojim javnim i skrivenim poslovima bojeći se i kloneći se velikog i malog griješenja.

Misli se, dakle, na mladića ili mladu osobu koja može pobijediti svoju strast, kojeg vodi razum, kojeg je Uzvišeni uputio i dao mu uputu. To je onaj koji je htio uputu i tražio je. Koji se napio sa izvora islama; Allahove knjige i sunneta Allahovog Poslanika.

Naravno ovdje nije rečeno «čovjek» nego «mladić» zato što je ibadet mladića vredniji nego ibadet starca jer se postiže kroćenjem prohtjeva i strasti koje su kod mlađe osobe uglavnom izraženije i teže ih je savladavati nego kod starijih.

A ibadet treba da bude u ime Allaha i zbog Njegovog zadovoljstva. Samo takav iskreni ibadet može koristiti na dunjaluku i na ahiretu.

Od Ibni Omera prenosi se kako je jednom prilikom u nesavladivoj prepreci i teškoći iskreni ibadet koristio svojim vlasnicima još na dunjaluku. Prenosi se jedna poduža predaja:

„Čuo sam Allahovog Poslanika, a.s, da kaže: ‚Davno prije vas, zaputila se trojica u svijet dok ih put nije nanio do jedne pećine u koju su ušli da prenoće. Upravo kada su ušli u unutrašnjost pećine odroni se velika stijena i zapriječi im izlaz. Bili su uvjereni da stijenu neće moći pomaći osim moleći Allaha i spominjući Mu svoja dobra djela koja su uradili u Njegovo ime, iskreno, bez primjese i truna licemjerstva.

Prvi od njih obratio se Uzvišenom rječima: ‚Gospodaru moj, imao sam stare iznemogle roditelje. Prije nego što njih namirim i nahranim nisam se obazirao ni na vlastitu porodicu niti na svoj imetak.

Jednog dana udaljih se u potrazi za ogrevom. Zakasnio sam namiriti roditelje prije nego što su zaspali. Kada sam pomuzao stoku htjedoh da im spravim njihovu večeru ali oni su već spavali. I ovaj put nisam htio da namirim ikoga prije njih pa sam stao iznad njihove postelje sa posudom i njihovom večerom čekajući da se probude. Tako sam prestajao dok zora nije zarudila.

(Neki od ravija ovog hadisa na ovom mjestu prenose u svom predanju slijedeće riječi: ,...dok su djeca zapomagala kod mojih nogu').

Napokon se probudiše i popiše svoj večernji napitak.

Gospodaru moj, ako sam to radio u Tvoje ime i zbog Tvoga zadovoljstva spasi nas u ovoj situaciji kada nam je stijena zapriječila izlaz.'

Stijena se pomjerila i odškrinula prolaz ali se nije moglo izaći.

Allahov Poslanik dalje pripovijeda:

,Drugi reče:

,Allahu moj, Ti znaš da sam imao amidžićnu koju sam volio više nego ikoga na svijetu. Pokušao sam je obljubiti ali se ona nije dozvolila. A onda je došla gladna godina. Došla mi je u toj neprilici i potrebi pa sam joj ponudio 120 zlatnika da mi se poda. Pristala je. Međutim, kada sam došao u priliku da to učinim ona reče:

,Ti znaš da ti ovo nije dozvoljeno osim u zakonitom braku?'

Prepao sam se grijeha i ostavio je, iako mi je bila draža od dunjaluka. Ostavio sam joj i zlato koje joj dadoh prije toga.

Allahu moj, ako sam to uradio u Tvoje ime, spasi nas!'

Stijena se pomjerila, ali još uvijek nedovoljno a da bi mogli izaći iz pećine.

Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s, i nadalje pripovijeda:

,Treći reče:

,Bože moj mili, iznajmio sam radnike i platio im njihov trud osim jednome koji me iznenada ostavio i otputovao. Njegov dio sam uložio u posao koji je procvjetao. Kada je poslije
došao i zatražio svoj dio: ,Allahov robe isplati me!', rekoh mu: ,Evo ti. Ovo su tvoje deve, krave, ovce i roblje'

On se zaprepasti: , Allahov robe ne zbijaj sa mnom šalu!'

Rekoh:, Ja to ne činim.'

Uzeo je svoja stada ne ostavljajući ništa. Allahu moj, ako sam to uradio zbog Tvoga zadovoljstva, izbavi nas iz ove situacije.' Stijena se odmakla tako da su mogli izaći hodajući.[43]

Dakle, dobročinstvo koje ima za cilj da se uradi u ime Allaha koristi svome dobročinitelju još na dunjaluku.

A kod eshatološkog obračuna uzeće se u obzir nijjeti, namjere zbog kojih se nešto činilo. Prenosi se predanje koje to potvrđuje:

Od Aiše, r.a, prenosi se: „Rekao je Allahov Poslanik, a.s:

‚Neka vojska će htjeti napasti Kjabu. I kada budu negdje u pustari, Allah će ih uništiti od prvog do posljednjeg.

Upitah: ‚Allahov Poslanice, kako će ih uništiti «od prvog do posljednjeg», kad će među njima biti i običnih ljudi koji rade i posluju i onih koji nisu kao oni?!'

On reče: ‚«Od prvog do posljednjeg» zatim će ih proživiti sa njihovim namjerama, nijjetima.'"[44]

Dakle, namjere i nijjeti koristiće im kod eshatološkog obračuna.

Allahov Poslanik, s.a.v.s, posebno se obraća omladini i mladim osobama stimulirajući ih na činjenje dobrih djela u ime Allaha. Posebno se obraća mladićima a također i mladim ženama:

Ibni Abbas, r.a, prenosi: „Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s: ‚Mladići Kurejša! Budite moralni! Ne činite prostituciju! Onaj ko sačuva svoja stidna mjesta imaće džennet kao nagradu.'"[45]

U Bejhekijevom rivajetu ovog hadisa, bilježi se: „Omladino Kurejša! Ne činite blud! Ko se toga spasi u danima mladosti ući će u džennet."[46]

A od Ebu Hurejre, r.a, prenosi se: „Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s: ‚Ako žena bude klanjala svojih pet namaza, moralna čuvajući svoja stidna mjesta, i poslušna mužu; moći će birati vrata na koja će ući u džennet.'"[47]

Teško se sačuvati grijeha koji dolazi iz usta ili grijeha koji je povezan sa seksualnim nagonom.

A tu je mlada osoba u posebnom iskušenju. Poslanik, a.s, garantuje:

Od Selila b. Sa'da prenosi se: „Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s:‚Onaj ko može garantovati da će kontrolisati ono što je između dvije čeljusti i ono što je među nogama ja ću njemu garantovati džennet.'"[48]

Allahov Poslanik, s.a.v.s, želi obavijestiti onoga ko zabrani da u njegova usta uđe haram od hrane i grijeh ogovaranja i laganja garantovaće mu džennet.

U drugom hadisu spominje šest stvari za koje garantuje džennet:

[46] Ibid. Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel-hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 3, 282.

[47] Ibid.

Od U'badet b. Es-Samita prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: ‚Garantujte mi šestero kod vas, ja ću vama garantovati dženet. Kadgovorite, govorite istinu, kad obećate, ispunite, kad vam se povjeri ne iznevjerite, čuvajte svoja stidna mjesta, obarajte poglede i sačuvajte ruke od grijeha.'[49]

U ovom hadisu Allahov Poslanik, s.a.v.s,
traži od svog ummeta da se drže šest vrijednosti:
1.istine,
2.ispunjavanja obaveza,
3.povjerljivosti,
4.klonjenja grijeha,
5.obaranj a pogleda,
6.poštenja i da druge ne uznemiravaju.
Sve ove vrijednosti ističu se i spominju u Kur'anu kroz kazivanja o prošlim narodima.

Tako Uzvišeni Allah kaže:

1.A one koji su vjerovali i Allaha se bojali, mi smo spasili.

2.A na dan kad Allahovi neprijatelji u vatru budu protjerani,

- oni prvi biće zadržani, da bi ih sustigli ostali, -

3.I kad dođu do nje, uši njihove, i oči njihove, i kože njihove svjedočiće protiv njih o onome što su radili.

4.„Zašto svjedočite protiv nas?!" - upitaće oni kože svoje. - „Allah, koji je dao sposobnost govora svakom biću, obdario je darom govora i nas", - odgovorit će. - „On vas je prvi put stvorio i njemu ste se, evo, vratili.

5.Vi se nistekrili zato da ne bi uši vaše i oči vaše i kože vaše protiv vas svjedočile, već zato što ste vjerovali da Allah neće saznati mnogo štošta što ste radili.

6.I na vašeuvjerenje, koje ste o Gospodaru svome imali, upropastilo vas je, i sada ste nastradali."

7.Pa i ako budu trpjeli, njihovo boravište će vatra biti; a ako budu tražili naklonost Allahovu, njihovoj molbi neće se udovoljiti.[50]
Uzvišeni Allah opominje muslimane u ovim ajetima, nakon spominjanja onoga što su radili narodi A'da i Semuda; da bi uzeli pouku kloneći se njihovih nedjela i grijeha kako bi Allah bio zadovoljan sa njima na dunjaluku i ahiretu.

Hlad Sudnjeg dana, dakle, posebno se nudi mladima koji se čuvaju griješenja i koji su od svojih mladih dana u pokornosti Uzvišenom Allahu.

Međutim, mladu generaciju vrebaju mnogobrojne opasnosti kojoj su oni podložni.

Jedna od najopasnijih je društvo. Loše društvo! Društvo koje poziva samo na ono što ne valja. Mnogi su nezaposleni, bez obaveze, bez odgoja; jedina im je preokupacija kako ubiti vrijeme, kako se razonoditi, kako povesti sa sobom i drugo društvo.

A njihovo društvo je šejtan, koji ih vodi i koji im suflira i šapuće kuda će i kako provoditi vrijeme.

Druga vrlo opasna stvar koja vreba našu omladinu jeste sistematsko gubljenje vremena. Vrijeme koje se svugdje cijeni, ili treba da se cijeni, najjeftinija je roba kod mnogih. Mlade generacije, ili je to, možda, kod

njih izraženije od starijih generacija, sa lahkoćom upropaštavaju veći dio dana, posebno poslijepodne i noć.
Mladi, jednostavno odu od kuće i lunjaju satima, sa društvom, bez nekog posebnog cilja. I tako satima i tako danima, i tako mjesecima. Kada se zamore dođu kući poslije ponoći i bacaju se u krevet bez abdesta, i bez namaza, i bez spominjanja Allaha, i bez bilo kakvog vida zikra i pokornosti Uzvišenom. Sabah ih ne interesuje. Spavaju do podne i onda opet skitnja, iznova, do ponoći. I tako opet i tako danima i tako mjesecima. Kakav je to život i kakav program života? To je život od danas, do sutra, do smrti.

Još jedna velika opasnost je u lijenosti i gubitku svakog zanimanja za učenje, za intelektualno uzdizanje, a posebno kada je u pitanju vjera i informacije o vjeri.

Koliko ima onih koji su spremni da svakog dana provedu po nekoliko sahata slušajući zabavni program na TV ili uživo, čatajući na internetu ili gubeći vrijeme na neki drugi način?

Koliko ih ima koji ne mogu propustiti seriju, sapunicu satima dnevno buljeći i poistovjećujući se sa nekakvim fiktivnim izmišljenim likovima?

Islamski ummet se pretvorio od ummeta koji je poznavao vjeru i živio je praktično u ummet koji samo površno zna o njoj i neće više da uči.

Najjednostavniji dokaz za sve ovo je u pitanju i odgovoru na slijedeće:

Koliko ima onih koji po nekoliko minuta ili nekoliko sati dnevno uče o vjeri ili nekoj drugoj korisnoj stvari? Koliko ih ima da svakodnevno uče Kur'an kao hatmu? Koliko ih ima koji svakodnevno nešto nauče napamet iz Kur'ana ili obnove ranije naučeno?

Koliko ih ima da naprave program, pa kao što satima gube vrijeme na nepotrebnim dunjalučkim stvarima, da iste te sate provode u vjerskom programu, intelektualnom uzdizanju, čitanju, hifzu itd, itd?

Postojale su generacije koje su imale takav program. I one su bile uspješne. Prenijele su nam islam i zadužile nas njime.

Navešćemo nekoliko svijetlih primjera iz naše prošlosti.

U'kbet b. Nafi', mladić od dvadeset i pet godina završio je osvajanje Afričkog kontinenta. I kada je pregazio kontinent Afrike staje na obali Atlanskog oceana s podignutom sabljom i kaže:

„Allaha mi da znam da iza ove vode postoji još neka zemlja krenuo bih do nje da i u njoj uzdignem bajrak šehadeta: la ilahe illellah."

U'kbe sigurno nije gubio vrijeme gledajući sapunice i sigurno nije pamtio imena fiktivnih izmišljenih junaka i junakinja iz TV sapunica.

Abdullah b. Revaha je bio u tridesetoj godini života kada se odigrala bitka na Mu'ti. Njegova priprema za bitku bila je da se ogrne ćefinima i zaputi stotine kilometara kroz pustinju da bi se susreo sa neprijateljem.

Dža'fer na Mu'ti nosi bajrak u desnici. Kada su mu je u jeku bitke otkinuli on ga pograbi ljevicom. Kada su mu i tu ruku otkinuli on ga je

pograbio sa preostalim patrljcima dok ga nisu kopljima isprobadali i on sa smješkom preselio na ahiret.

Evidentno je da ovakve generacije omladine nemaju prave nasljednike. Uzvišeni kaže:

A njih smijeniše zli potomci, koji namaz napustiše i za požudama pođoše; oni će sigurno zlo proći.[51]

Dakle generacije koje umjesto učenja Kur'ana imaju muziku i pjesme; umjesto halki Kur'ana i drugih šerijatskih znanosti imaju TV, kino, video, sapunice, ineternet i si; umjesto Kur'ana imaju pornografske i zabavne časopise; umjesto tespiha i slavljenja Allaha imaju cigaru i drogu u ustima; umjesto noćnog namaza imaju noćno lunjanje i lumperaj; umjesto takvaluka imaju griješenje; neće zaslužiti hlad Sudnjeg dana kada drugog hlada ne bude bilo osim Allahovog hlada ili hlada Njegovog Arša.

Ali omladina, muška i ženska, koja se odgoji u islamu i bude vezana za vjeru, imaće taj hlad. Molimo Uzvišenog Allaha da i mi budemo od onih koji će biti u tom hladu.

* * * * *

III
Kategorija spašenih
ČOVJEK VEZAN ZA DŽAMIJU

3. Slijedeća kategorija kojoj se garantuje hlad i spas Sudnjeg dana jeste:

Čovjek čije srce je vezano za džamiju, (doslovno, bukvalno: čije srce je obješeno u džamiji).

Dakle, nije rečeno «čovjek koji samo dođe džamiji» nego čovjek koji se srčano veže za džamiju jer je u hadisu spomenuta metafora srca koje vjesi na džamiji.

Ovaj dio hadisa odnosi se, dakle, na onoga koji pazi na svoj namaz obavljajući ga kolektivno (džematile) u džamiji sa drugim muslimanima u propisano vrijeme. Također, odnosi se i na onoga koji se puno zadržava u džamiji čineći i'tikjaf u njemu, ali i čisteći ga, obnavljajući ili praveći ga. Naravno, to ne znači da stanuje u džamiji.

Ovdje bih napomenuo da ima mnogo onih koji su tjelesno u vezi sa džamijom ali sam siguran i da mnogi od njih neće dobiti hlad Sudnjeg dana. U hadisu se precizno kaže „srčana vezanost za džamiju".

U čemu je razlika između srčane vezanosti i tjelesne posjete džamiji? Pa razlika je suštinska. Ima ih koji su u džamijama prisutni samo tjelesno ali ne iz iskrenog nijjeta. Često su i naše džamije poprišta i mjesta međusobnih svađa, a pojedini džemati prava žarišta gdje bi trebali vatrogasci. Tako džamija koja bi trebala biti mjestom okupljanja bude mjestom razdora.

Zato kako se lijepo, i kako konkretno, i kako precizno izražava

Poslanik, a.s, kada kaže: „Hlad Sudnjeg dana dobiće osoba koja bude srčano vezana sa Božijom kućom, koja bude gajila iskreni nijjet prema džamiji, posjećujući je bez vlastitog, ličnog, dunjalučkog interesa."

U džamiju se ne ide zbog titule, nama, zbog ljudi i sl.

Allahov Poslanik, a.s, prvo je prilikom doseljenja u Medinu sagradio džamiju. Čak prije nego je sebi sagradio kuću. Da nije nikakve druge činjenice iz ovoga bi se razumila vrijednost, uloga i mjesto džamije u islamu koja treba da okuplja sve muslimane.

Bit i svrha ljudskog življenja na dunjaluku je ibadet, a džamija je centralno mjesto praktičnog ibadeta. Zato povezanost sa tom džamijom dnevno klanjajući namaze, džumu, teravije, Bajrame jeste praktični izraz tog ibadeta.

Kroz džamiju se manifestuje zajedništvo i tolerancija. Ljudi različitih društvenih kategorija, društvenog statusa i položaja bivaju u isto vrijeme na istom mjestu u istom povezanom safu u kojem se međusobno ne razlikuju osim po bogobojaznosti. Nema privilegovanih u safu niti rezervisanih mjesta u džamiji. I klanjači se pet puta dnevno sastaju, čine iste pokrete, izgovaraju iste riječi i vezuju vjerskim vezama i zbijenim neprekinutim safom.

Od Ebu Se'ida El-Hudrija, r.a, prenosi se da je Poslanik, a.s, rekao:

„Ako primijetite čovjeka da je uobičajio dolaziti u džamiju posvjedočite mu da je vjernik."[52]

Od Abdullah b. Omera prenosi se da je Poslanik, a.s, rekao:

„U šest situacija čovjek je pod Allahovom zaštitom. Pod zaštitom je kada je:

1.u džamiji klanjajući namaz džematile,
2.u posjeti bolesniku,
3.na dženazi,
4.u svojoj kući,
5.kod pravednog vladara, predvodnika kojemu sugeriše svako dobro i pravednost, i pomaže ga u tome,
6.u džihadu."53

[52] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel- hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 1,218.

Od Mu'az b. Džebela, r.a, prenosi se da je rekao:

„Čuo sam Allahovog Poslanika, a.s, da kaže: ‚Šejtan je čovjeku kao što je vuk ovcama. On grabi osamljenu ovcu. Čuvajte se osame. Držite se džemata, ljudi i džamije.'"5[4]

Od Ebud-Dardaa, r.a, prenosi se da je Allahov Poslanik, a.s, rekao:

„Džamija je kuća bogobojaznog. A Allah garantuje onome kojemu je džamija postala kućom da će imati stalni mir i radostan život, Božije zadovoljstvo, prelazak preko Sirat ćuprije i ulazak u džennet."[55]

Ovo se može prokomentarisati da se Allah obavezuje ispuniti tri stvari onome ko uzme džamiju svojom kućom u kojoj ibadeti provodeći u njoj svoje slobodno vrijeme. Obavezuje se:

[53] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel-hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 1,218.

1. ga pouči u vjeri koju će razumjeti i shvatiti u njenoj punoći,
2. da će mu biti primljen ibadet a Allah će njime biti zadovoljan i
3. da će preći preko Sirat ćuprije bez poteškoća.

A Sirat ćuprija je «most iznad džehennema» koji će morati prelaziti i vjernici i nevjernici. Tanji je od dlake, a oštriji od sablje. Započinje od mjesta proživljenja i pruža se do džennetskih vrata.

U suri «El-Vaki'ah» kaže se:

«I ako bude jedan od onih koji su Allahu bliski - udobnost i opskrba lijepa (rejhan) i džennetske blagodati njemu!» (88 - 89).

Dakle, onaj koji odlazi redovno u džamiju klanjajući propisane namaze u njoj pa umre postići će «Revh» tj, stalni mir i «Rejhan» lijepu opskrbu.

Prenosi se da je i „dijete od Allahovog «rejhana»". Poslanik, a.s, upućuje onoga ko hoće porod ili mu umire da puno posjećuje i boravi u džamiji u kojoj će moliti i tražiti od Allaha da bude od onih kojima On garantuje «rejhan» tj. garantuje mu porod.[56]

Džamije su mjesta gdje treba da vlada potpuna čistoća. Gdje sve mora i treba da odiše ljepotom i mirisom. U džamiju se ne ide ako se jeo i upotrebljavao crveni ili bijeli luk, prasa i analogno tome sve što ružnim mirisom uznemirava klanjače i meleke.

[56] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel- hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 1, 221.

Muslim bilježi:

„Onaj ko se najede crvenog ili bijelog luka, ili prase, neka se ne približava našoj džamiji jer to smeta melekima. Njima smeta ono što i ljudima."

Također, bilježi i predanje od Omera b. El- Hattaba daje držao petkom hutbu i rekao u njoj:

„...zatim, ljudi vi jedete dvije biljke za koje držim da su vrlo ružne.

To su crveni i bijeli luk. Allahov Poslanik, a.s, kada bi osjetio od nekog čovjeka njihov miris naredio bi da se udalji iz džamije sve do Beki'a. Zato, ko ih bude upotrebljavao, neka njihov miris eliminiše kuhanjem."

Zabranjeno je po džamijama davati oglase o izgubljenim stvarima, prodavati i trgovati po njima.

Ebu Hurejre, r.a, prenosi: „Rekao je Allahov Poslanik, a.s: ‚Ko čudne

nekoga da po džamiji traži izgubljeno neka mu
reče: ,Neka ti Allah to ne povrati. Džamija nije napravljena za to.'[57]

Također prenosi: „Ako vidite nekoga da prodaje ili kupuje po džamiji recite mu: ,Allah ti uskratio zaradu'".[58]

Hadiski autoriteti bilježe: „Allahov Poslanik, a.s, zabranio je prodaju i kupovanje po džamiji, da se u džamiji pjevaju pjesme i daju oglasi o izgubljenom. Zabranjuje se brijanje prije namaza džume."[59]

Zabranjeno je prositi po džamijama. Šejhul- islam Ibn Tejmijje smatra daje prošnja po džamijama u osnovi zabranjena. Dozvoljena bi bila ako je prosjak doista u potrebi i prošnjom ne uznemirava klanjače, te ako ne prekida hutbu ili predavanje. Nije dozvoljeno podizanje glasa i uznemiravanje klanjača, makar sa učenjem Kur'ana, ali je dozvoljeno držati predavanje iz neke vjerske dicipline.

[57] Sejjid Sabik, Fikhus-sunne (Islamsko pravo u sunnetu), (Darul-fikr, Bejrut, 1977), 1, 272. Autor navodi da ga bilježi Muslim.

[58] Ibid. Autor navodi da ga bilježe Nesaija i Tirmizija

[59] Ibid. Autor navodi da ga bilježe peterica hadiskih autoriteta dok ga Tirmizija ocjenjuje kao vjerodostojno predanje.

Prenosi se od Ebu Se'ida El-Hudrija da je Poslanik, a.s, bio u i'tikjafu i čuvši da ashabi naglas uče Kur'an odgrnuo zavjesu i rekao im:

„Svako od vas se obraća svome Gospodaru. Ne smetajte se međusobno. Ne dižite glasove i ne nadglasavajte se učenjem.'"[60]

Kakav je status glasnog zikra koji se uči džematile nakon završetka namaza po našim džamijama?

Naime, kod nas se uobičajilo kao i u nekim drugim dijelovima svijeta da se naglas mujezini bez ikakvog osvrtanja na to da li će se neko uznemiriti u džamiji.

Također, muezzin uči toliko glasnim i povišenim tonom, pored ezana, ikameta i još neke vidove zikra koje bi trebali učiti i drugi klanjači, čime ometa i sprečava sve ostale u tome, ili ometa one koji u tom trenutku klanjaju ili donaklanjavaju propušteno zbog kašnjenja u džemat. Da li je vjerski opravdano da se taj mujezinluk ispusti, kako se ne bi ometali ljudi kad klanjaju (ako su zakasnili na namaz ili klanjaju sunnete, nafile i sl.), ili je to sastavni dio namaza i džematskog klanjanja koji se ne bi trebao ispuštati? U hanefijskom djelu „Hašijeh” koje se smatra zadnjom finalnom recenzijom mezhepskih preferiranih mišljenja od Ibni Abidina, šamskog učenjaka (umro 1252.h.) daje se odgovor na to.

[60] Sejjid Sabik, Fikhus-sunne (Islamsko pravo u sunnetu), (Darul-fikr, Bejrut, 1977), 1, 273. Autor navodi da ga bilježe Ebu Davud, Nesaija, Bejhekija i Hakim koji ga ocjenjuje vjerodostojnim po kriterijima Buharije i Muslima.

Po njemu u harame koji se čine u džamiji spada i „...dizanje glasa sa

zikrom...” Učenjaci hanefijskog mezheba koji to pak dozvoljavaju u džamiji, uslovljavaju da se time „...ne ometa, spavač, klanjač ili učač...”*[61]

U hanefijskom mezhebu zabranjuje se učenje zikra naglas u džamiji, po nekima uopćeno, a po drugima ako bi se time ometao klanjač, učač ili čak, spavač. Prema tome nije dozvoljeno ni u jednom mezhebu, pa čak ni hanefijskom, mujezinluk koji ometa ibadet druge osobe u džamiji.

Zato bi mujezini trebali dobro da paze da li svojim glasnim učenjem, osim ezana i ikameta, ometaju nekoga ko klanja u džamiji, uči i si, čineći time haram. Mujezini izgovarajući neke vidove zikra povišenim glasom sprečavaju ostale džematlije da izgovore te vidove zikra, pa neka i to uzmu u obzir. Zar nije bolje da te zikrove izgovore svi klanjači, nego sam mujezin?!

U krajnjem slučaju, ako neko mujezini učeći naglas, neka prije nego što započne sa glasnim učenjem razgleda malo po džamiji pa ako vidi da neko klanja ili uči Kur’an, neka bar snizi glas toliko da ga što manje ometa, jer često se dešava da neko zakasni na džematile namaz pa treba da donaklanja određeni broj rekjata farza i na mukama je da se skoncetriše na namaz zbog mujezinovog glasnog učenja. A doista niko od uleme nije dozvolio da se bilo ko ometa dok klanja.

[61] Muhammed Emin, poznat kao Ibnu Abidin, Hašijetu reddil-muhtar, poznata kao Hašijjetu Ibni Abidin (Glosa Ibni Abidina), (Darul-fikr, 1979), 1, 660.

Žene nisu obavezne kao muškarci da dolaze u džamiju na džematile namaz jer se njihovi šerijatski propisi po ovom pitanju razlikuju od propisa za muškarce.

Od Umm Humejd, žene Humejda Es-Sa'idija, r.a, prenosi se daje došla Poslaniku, a.s, pa rekla: „Allahov Poslaniče, ja volim da klanjam u tvom džematu." On reče: „Znam to, ali namaz u tvojoj sobi vredniji ti je nego bilo gdje u tvojoj kući. Namaz u tvojoj kući vredniji je za tebe nego u tvojoj mahalskoj džamiji. A namaz u tvojoj mahalskoj džamiji vredniji ti je nego da dolaziš u džamiju kod mene."

U predanju se dalje navodi da je (Umm Humejd) naredila da joj se napravi mesdžid u najzabitijem dijelu njene kuće i ona je tu klanjala svoje namaze sve dok nije umrla. (Ahmed).[62]

[62] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel- hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968),!, 225.

I pored ovog predanja, ženama je dozvoljeno da idu u džamiju pod uslovom da izbjegavaju sve ono što će svraćati pozornost od ukrasa i mirisa. Allahov Poslanik, a.s, je rekao:

„Ne zabranjujte ženama da dolaze džamiji. Međutim, njihove kuće su

im vrednije."63

Od Ebu Hurejre, r.a, prenosi se da je Allahov Poslanik, a.s, rekao:

„Ne zabranjujte Allahovim robinjama da dolaze u džamiju. A ako budu išle, neka se ne mirišu.

Dakle, u slučaju kada uče o vjeri, slušaju predavanja i si, ženama je dozvoljeno da dolaze u džamiju pa čak im se to, u ovakvim opravdanim slučajevima, i preporučuje.

* * * * *

[63] Sejjid Sabik, Fikhus-sunne (Islamsko pravo u sunnetu), (Darul-fikr, Bejrut, 1977),1, 249. Ovo je hadis Ibni Omera, r.a.

[64] Ibid. Autor navodi da ga bilježe Ahmed i Ebu Davud.

IV
Kategorija spašenih
PRIJATELJI NA VJERSKOJ OSNOVI

4. Slijedeća kategorija kojoj se garantuje hlad i spas Sudnjeg dana jeste:

Dvojica koji se zavole u ime Allaha, a.v.dž, druže i rastanu na toj osnovi,

Ovaj dio hadisa znači da se susretnu dvojica vjernika u nekom Bogu ugodnom ibadetu koji se obavlja iskreno u ime Allaha, i zbog Njegovog zadovoljstva te se kroz tu dobročinu aktivnost međusobno zavole.

Dakle, nisu se zavolili radi neke lične dunjalučke koristi nego radi Allahovog zadovoljstva. Njihova, ovako nastala ljubav, ne prekida se ni poslije kada odu za svojim dunjalučkim poslovima. Oni ostaju ahbabi, kada su zajedno, ili kada su rastavljeni, i ta ljubav u ime Allaha ne prestaje. To je značenje ovog dijela hadisa.

Inače, moto islamskog življenja je da se sprovede Kur'anska maksima:

Muslimani su braća.

Muslimani trebaju da se međusobno vole, uvažavaju, poštivaju i da imaju u svemu korektne međusobne odnose, toliko iskrene da izgleda kao da su krvna braća.

Nažalost, današnji odnosi, prijateljstva i jaranstva su za turu pića, sjela i skupovi sprovode se u ogovaranjima i pričama o dunjalučkim stvarima: ženama, autima, traktorima, kućama, vikendicama i sl. Kao da je u tome sva slast življenjenja i kao da nema drugih nematerijalnih vrijednosti.

Zar nije jedna od najvećih vrijednosti, ipak, duhovna vrijednost, tj. vrijednost vjere?! Zar nisu prve generacije muslimana osjećale najveću slast u žrtvovanju za vjeru?

Ima li neki recept koji je lijek za dušu i po kojem se može osjetiti slast vjere i imana, koji je sigurno najveća vrijednost dunjaluka i ahireta?

Ima!!! Evo šta nam prenosi Enes, r.a:

Sa tri stvari, ako se nađu kod nekoga, osjetiće slast imana:

1.ako su mu Alah i Njegov Poslanik draži od svega drugog,

2.ako zavoli nekoga u ime Boga, i

3.ako mu je mrsko da se vrati u nevjerstvo, nakon što ga je Allah iščupao iz njega, kao što mu je mrsko da bude bačen u vatru.[65]

[65] Vidi, Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel-hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 4, 14.

U drugom rivajetu ovoga hadisa koga bilježe Buharija i Muslim, kaže se:

Troje ako se nađe pri nekome osjetiće okus i slast imana:

1.ako su mu Allah i Njegov Poslanik draži od svakog drugog,

2.ako voli ili mrzi u ime Allaha,

3.i ako voli upasti u ogromnu rasplamsanu vatru nego da Allahu pripiše druga.[66]

Riječ «draži» u ovom hadisu tumači se razumskom ljubavi koja je prirodna kao što bolesnik razumskom logikom uzima i upotrebljava lijek koji mu možda nije drag, ali se logikom i pameću prisiljava na njegovo uzimanje makar ga i ne želio. Hadis, naravno ima uporište i u Kur'anu jer se u 24. ajetu suretut-Tevbe prijeti onima koji više vole materijalne dunjalučke stvari od Allaha, njegove vjere i borbe na Allahovom putu.

U ajetu se kaže:

[66] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel-hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 4, 15.

Reci: «Ako su vam očevi vaši, i sinovi vaši, i braća vaša, i žene vaše, i rod vaš, i imanja vaša koja ste stekli, i trgovačka roba za koju strahujete da neće prođe imati, i kuće vaše u kojima se prijatno osjećate - miliji od Allaha i Njegova Poslanika i od borbe na Njegovom putu, onda pričekajte dok Allah Svoju odluku ne donese. A Allah grešnicima neće ukazati na pravi put.»

Ljubava prema Allahu može biti u dva smisla:

1. Farz(obavezna)

Obavezna ljubav prema Uzvišenom Allahu je u potčinjavanju Njegovim obavezama, klonjenju Njegovih zabrana i zadovoljstvu sa Njegovim kaderom tj. Njegovom odredbom. Onaj ko upada u haram upada u to, sigurno, iz razloga što njegova ljubav prema Allahu i Njegovoj vjeri slabi i što je nadjačava vlastita strast koju griješnik preferira nad njom. Ta ljubav može slabiti i sa činjenjem dozvoljenih stvari koje polahko čovjeka dovedu do gafleta (nemara) iz koga proiziđe naposljetku i griješenje.

2. Nedb (pohvaljena)

Dodbrovoljna ili pohvaljena ljubav prema Alahu manifestuje se preko činjenja neobaveznih vidova ibadeta kao što su nafile i izbjegavanje sumnjivih stvari.

U istom smislu manifestuje se i ljubav prema Allahovom Poslaniku.

Muslim bilježi od Ebu Hurejre, r.a, koji prenosi da je Allahov Poslanik, a.s, rekao:

„Uzvišeni Alah će reći na Sudnjem danu: «Gdje su oni koji su se volili zbog Mene i u Moje ime da ih stavim u svoj hlad na ovaj dan kada drugog hlada i zaštite nema osim Moje?!»[67]

Od Enesa b Malika prenosi se da je Allahov Poslanik, a.s, rekao:

Neće se zavoljeti dvojica u ime Allaha a da draži Allahu ne bude onaj koji više voli svoga druga.[68]

U jednom od rivajeta ovoga hadisa kaže se:

Bolji od njih dvojice je onaj koji više voli svoga druga.[69]

Od Abdullaha b. Omera prenosi se da je Allahov Poslanik, a.s, rekao:

[67] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel- hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 4, 15.
[69]Ibad

Najbolji prijatelji kod Allaha su oni koji su najbolji prema svome drugu, a najbolje komšije su one koje su najbolje prema svome komšiji.70

Također, prenosi se vjerodostojno predanje:

Muslim bilježi od Ebu Hurejre, koji prenosi od Poslanika, a.s, da je neki čovjek krenuo u posjetu svomebratu u neko mjesto. Allah mu šalje meleka da ga presretne na putu i upita:
„Kuda ćeš?"

On odgovori: „Hoću kod svoga brata koji se nalazi u ovome selu."

Imaš li kakvu korist koju očekuješ od njega?"

On reče: „Nemam, osim što ga volim u ime Boga."

Onda mu se melek povjeri: „Ja sam poslan od Allaha s obavještenjem da te On zavolio kao što si ti zavolio svoga brata u Njegovo ime."71

[70] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel- hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 4, 17.
[71] Ibid.

Da li bi neko volio da mu Allahovi poslanici i Njegovi šehidi zavide na mjestu i deredžama koje će imati na Sudnjem danu u hladu Arša kada drugog hlada osim Njegovog ne bude bilo. Ako to želi postići neka primijeni hadis koji se prenosi od Ebu Muslima:

„Rekoh Mu'azu: ‚Allaha mi volim te bez ikakve ovodunjalučke koristi koju očekujem od tebe ili bez rodbinske veze među nama.'

On reče: ‚Tako je, među nema nema ništa.'

Rekoh:,Dakle, volim te u ime Allaha.'

On me uhvati za ogrtač i povuče rekavši: ‚Ako si iskren, raduj se! Čuo sam Allahovog Poslanika, da kaže: ‚Oni koji se vole u ime Allaha biće u hladu Arša na dan kada drugog hlada ne bude. Zavidiće im na njihovim stepenima i deredžama poslanici i šehidi.'

Poslije sam sreo Ubadetebnis-Samita i ispričao mu hadis Mu'aza. On reče: ‚Čuo sam Allahovog Poslanika da kaže, prenoseći od svoga Uzvišenog Gospodara: ‚Moju ljubav zaslužuju oni koji se voli zbog Mene, i oni koji se savjetuju zbog mene, i oni koji se ispomažu zbog Mene. Biće na minberima od svjetla. Zavidiće im poslanici, šehidi i pravi vjernici."[72]

Ovaj hadis bilježi Ibni Hibban u svome „Sahihu".

Od Enesa, r.a, prenosi se da je neki čovjek pitao Allahovog Poslanika, a.s:

„Kada će nastupiti Sudnji dan?"

On mu postavi protupitanje: ,,A šta si ti pripremio za Sudnji dan?!"

Ovaj reče: „Ništa, osim što iskreno volim Allaha i Njegovog Poslanika."

Allahov Poslanik, a.s, reče: „Bićeš sa onim koga voliš."
Enes dalje pripovijeda: „Ničemu se nismo toliko obradovali kao riječima Allahovog Poslanika, a.s: «Bićeš sa onim koga voliš»." I Enes dodaje: „Ja volim Allahovog Vjerovjesnika, Ebu Bekra, i Omera pa se nadam da ću biti sa njima zbog toga što ih volim."

Ovaj hadis bilježe Buharija i Muslim.

[72] Vidi, Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel-hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 4, 19.

Dakle, ovo je vjerodostojan hadis u kome se objašnjava da ljubav i volidba dobrih, pravih vjernika može koristiti na dunjaluku i ahiretu. Na dunjaluku koristi jer se u društvu dobrih pravih vjernika čine dobra djela, ili se povodi za njima iz razloga što ih oni preporučuju, ili pomažu da se urade.

Onaj ko zavoli nekoga čini kao što i on radi i oponaša ga.

Nasuprot toga, društvo loših vodi u propast. To društvo šteti na dunjaluku i na ahiretu. Uzvišeni Allah o tome obavještava u suri «Es-Saffat» u kazivanju od 40-57. ajeta:

A Allahovi iskreni robovi,
Posebnu će opskrbu imati,
Razno voće,
I biće poštovani,
Džennetskim baštama naslada,
Na divanima, jedni prema drugima,
Biće posluženi pićem - iz izvora koji će stalno teći -
Bistrim i prijatnim onima koji budu pili, Od njeg neće glava boljeti i

zbog njega se neće pamet gubiti.
Pored njih će biti one koje će preda se gledati očiju prekrasnih,
Kao da su one jaja pokrivena.
I oni će jedan sa drugim razgovarati,
I jedan od njih će reći. «Imao sam druga jednog koji je govorio: ,
Zar i ti vjeruješ, Da ćemo, kad poumiremo i zemlja i kosti postanemo, doista, račun polagati?»
«Hoćete li da pogledate?»
I on će pogledati, i toga usred džehennema ugledati.
«Allaha mi, - reći će - zamalo me nisi upropastio;
da nije bilo milosti Gospodara moga, i ja bih se sada mučio».

Dakle, u ovom kur'anskom kazivanju konstatuje se da stanovnici dženneta razgovaraju u džennetu i o dunjalučkim dogodovštinama. Jedan od njih sjetiće se da je na dunjaluku imao lošeg druga koji je poricao vjerske istine kao što su proživljenje i sl.

Tada će se postaviti pitanje: «Hoćete li da pogledate?» tj. želite li vidjeti šta je bilo sa tim lošim drugom i kako je skončao a kako ste prošli vi i vaše dobro društvo. I loši drug pokazaće im se u vatri džehennema i nesnosnim mukama.

Rezultati koji dolaze od volidbe u ime Allaha mogu se sažeti u sljedeće:

1.volidba u ime Alaha donosi imansku slast, sretan, ujednačen, prirodan i normalan ovodunjalučki život,

2.takvu osobu Allah obavije svojom milošću čuvajući je od patnji Sudnjeg dana,

3.priskrbljuje joj sigurnost i radost kao i mjesto u jednoj od sedam kategorija zaštićenih u hladu na Sudnjem danu,

4.obećaje joj stepene u džennetu, u blizini najodabranijih Allahovih robova,

5.biće proživljena sa dobrim ljudima koje je voljela u ime Boga, itd.

Zbog svega toga posebno bih savjetovao našu mladu braću i sestre da pripaze na svoje društvo jer dobro društvo navodi na dobro i hajr a loše na zlo i šerr.

Zamislite koja je čast i koja vrijednost postići da se na ahiretu nađeš u društvu Poslanika, a.s, Ebu Bekra, Omera i drugih velikih ashaba. A onaj ko ih voli u ime Allaha tom svojom ljubavi zaslužiće njihovo društvo u najlješim i najvrednijim mjestima dženneta.

Zbog toga žalimo našu braću koja u svojoj volidbi preferira i voli više Alahove neprijatelje, sportiste, nogometaše i slične svjetske pokvarenjake, prostitutke, griješnice, razne zabavljačice i si, od Poslanika, a.s, i njegovih ashaba koji će biti u najljepšim džennetskim uživanjima.

Podsjećamo ih da onaj ko se voli na dunjaluku sa njim će se biti u

društvu i na ahiretu. A nije isto biti u društvu džennetlija ili džehennemlija.

Kategorija spašenih
MORALAN VJERNIK

5. Slijedeća kategorija kojoj se garantuje hlad i spas Sudnjeg dana jeste: Čovjek kojeg pozovže (na blud) lijepa i ugledna žena a on odgovori: „Ja se Boga bojim."

Ovaj dio hadisa potpuno je jasan i bez komentara. Dakle, čovjeka pozove na blud, lijepa, zgodna, poželjna i bogata aristokratkinja a on se Alaha poboji i sustegne. Takvoj osobi Uzvišeni Allah obećava hlad Sudnjeg dana.

Centralni dio u ovom dijelu hadisa je bogobojaznost. Bogobojaznost koja se manifestuje i preferira nad najvećim ovodunjalučkim uživanjem. Onaj ko se Allaha toliko boji, da zbog Njega kontroliše svoje strasti i sputava ih u strahu od Njegovog obračuna, zaslužiće hlad Sudnjeg dana.

Uzvišeni Allah i u Kur'anu govori o nagradi za bogobojaznost:

A za onoga koji se stajanja pred Gospodarem svojim bojao biće dva perivoja.[73]

Allah, također, hvali one koji Ga se boje:

Boje se Gospodara svoga koji vlada njima, i čine ono što im se naredi.[74]

U hadisima Allahovog Poslanika, a.s, spominje se da je samo bogobojaznost i strah od Allaha bila uzrokom oprosta nekom čovjeku iz naroda Benu Israil. Naime, taj čovjek je pokušao „pobjeći i izmaći" Allahu ostavljajući oporuku prije smrti u kojoj traži od svojih nasljednika da ga spale i raspu njegov pepeo po vjetru, kopnu i moru kako bi na takav način izmakao i pobjegao Bogu i Njegovom obračunu. To je bio znak iskrenog straha i Allah mu zbog toga oprašta.

Od Ebu Hurejre, r.a, prenosi se da je Poslanik, a.s, rekao:

» Neki čovjek pretjerao je u griješenju. Na samrti reče sinovima:

„Kada umrem spalite me, zatim sameljite pa bacite u vjetar. Allaha mi, ako me se Bog mogne dočepati kazniće me kao što nikog nije kaznio."

Kada je umro sinovi izvršiše oporuku. A Allah naredi zemlji da sakupi tijelo i on stajaše pred Allahom koji ga upita: „Šta te natjera na ovaj čin?:

On odgovori: „Strah od Tebe, Gospodaru!"

I Allah mu oprosti.[7']

U drugoj verziji ovoga predanja kaže se daje Alahov Poslanik, a.s, rekao: Čovjek koji nikakvog dobra nije nikada učinio, reče porodici: „Kada umrem spalite me, zatim polovicu raspite po kopnu a polovicu po moru. Allaha mi, ako me Bog bude mogao sakupiti kazniće me kao što nije kaznio drugoga na čitavom svijetu."

Kada je umro učinili su sa njim kako je i oporučio. Allah naredi kopnu da sakupi svoj dio, i moru naredi da sakupi svoj dio pa ga zatim proživljenog upita: „Zašto si ovo činio!?"

„Zbog straha od Tebe Gospodaru a Ti to najbolje znaš."

Uzvišeni Gospodar mu oprosti.[76]

(Predanje bilježi Buharija, Muslim i drugi.)

[75] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel- hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 4, 260.

U izvjesnim momentima neko može imati namjeru da učini loše djelo. Ako se, ipak, sjeti Allaha ,pa ga ne uradi zbog straha od Njega i Njegove kazne, želeći Njegovu nagradu i zadovoljstvo, to namjeravano nedjelo zabilježiće se kao dobročinstvo. To se eksplicite navodi u predajama od Allahovog Poslanika, a.s.

Bilježe Buharija i Muslim od Ebu Hurejre, r.a, koji prenosi daje Allahov Poslanik, a.s, rekao: Uzvišeni Allah kaže: „Kada Moj rob nanijjeti da učini loše djelo nemojte mu pisati dok ga ne uradi. Ako ga uradi pišite mu samo jedno loše djelo. A ako ga ostavi, Mene radi, zapišite mu to kao dobročinstvo."

U Muslimovoj verziji kaže se:

„...Ako ga ne uradi pišite mu dobro djelo jer ga je ostavio radi Mene..."[77]

Centralna tema o kojoj govorimo u ovom dijelu hadisa je bogobojaznost. Ona, naravno, ne isključuje Allahovu milost, koja je, također, nemjerljivo velika. Međutim, svijest o Allahovoj

[77] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel-hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 4, 261.

strašnoj kazni i strah od Allaha trebali bi biti kočnicom da se vjernik sustegne od loših djela.

Od Ebud-Darda'a prenosi se da je Allahov Vjerovjesnik, a.s, rekao:

Da znate ono što ja znain, mnogo biste plakali a malo se smijali. Izlazili bi na javna mjesta, zovući itražeći spas od Allaha, ne znajući hoćete li biti spašeni ili ne.78

A od Ebu Zerra, r.a, prenosi se:

Allahov Poslanik, proučio je suru «El- Insan» i završivši je rekao:

„Ja vidim ono što vi ne vidite. I čujem ono što vi ne čujete. Nebesa škripaju, i moraju da škripe od težine, jer nema mjesta koliko pokriva jedna stopa a da ne postoji melek sa čelom spuštenim na sedždu Uzvišenom Allahu. Allaha mi, da znate šta Ja znam, malo biste se smijali, a mnogo plakali.

[78] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel-hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog

Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 4, 264. Žene vam ne bi naunipadale niti biste uživali sa njima u posteljama. Tumarali bi javnim mjestima zovući i tražeći spas od Allaha. Allaha mi, poželio sam da sam stablo koje se otkine."[79]

Ovo predanje bilježi Buharija u skraćenoj verziji kao i Tirmizija.

Ta verzija se malo razlikuje od navedene. Naime, u njoj stoji: „...koliko pokrivaju četiri prsta..."

Dakle, Poslanik, a.s, koji najviše zna o Allahovim tajnama, najupućeniji je u Njegovoj vjeri, Njegovom kaderu i svemu ostalom, najbogobojazniji je jer se prenosi u hadisu ,,...ve inni leahšakum... Ja sam najbogobojazniji od sviju vas". U jednom momentu razmišljanja i nastupu straha i bogobojaznosti od Allaha, kada je završio sa učenjem sure «Ed-Dehr», (tj. «El-Insan») koja ga na sve to podsjeća, želi da je stablo koje se posječe i tu završi sva njegova odgovornost. Na početku ove sure kaže se:

Zar je to davno bilo kad čovjek nije bio pomena vrijedan?

Mi čovjeka od smjese sjemena stvaramo da bismo ga na kušnju stavili i činimo da on čuje i vidi;

Mi mu na pravi put ukazujemo, a njegovo je da li će zahvalan ili nezahvalan biti;

Mi smo za nevjernike okove i sindžire i oganj rzbuktali pripremili,

Čestiti će iz pehara piti kamforom začinjeno piće.

Slična značenja razumiju se i iz predaje Ibni Abbasa, r.a, u kojoj se prenosi:

Nakon što je Allah objavio svome Poslaniku, a.s, ajet:

O vi koji vjerujete, sebe i porodice svoje čuvajte od vatre čije će gorivo ljudi i kamenje biti, i o kojoj će se meleki strogi i snažni brinuti, koji se onome što im Allah zapovijedi neće opirati, i koji će ono što im se naredi izvršiti.[80]

Jednog dana Allahov Poslanik ga prouči svojim ashabima, a neki mladić se na to sruči u nesvijest. Allahov Poslanik, a.s, stavi ruku na njegovo srce koje je još kucalo i onda mu reče: „Mladiću, izgovori šehadet." On izgovori a Allahov Poslanik ga obveseli džennetom. Ashabi rekoše: „Allahov Poslaniče, zar baš on između
sviju nas?!" Allahov Poslanik, a.s, im odvrati: „Zar niste čuli za ajet u kome Uzvišeni kaže:

Biće to za one koji će se polaganja računa preda Mnom bojati i koji će od prijetnje Moje strahovati.[81]

* * * * *

[81] Kur'an, 14, 14.

VI
Kategorija spašenih
DAREŽLJIV VJERNIK

6. Slijedeća kategorija kojoj se garantuje hlad i spas Sudnjeg dana jeste:

Čovjek koji dijeli milostinju tajno tako da ljevica ne zna šta je podijelila desnica.

U ovom dijelu hadisa posebno se stimulira najvrednije, tajno, skriveno dijelenje sadake.

Od Ebu Zerra, r.a, prenosi se da je Allahov Poslanik, a.s, rekao:

Allah voli tri osobe i mrzi tri druge. Voli čovjeka koji ostane sam iz grupe pa udijeli tajno da niko ne zna osim Allaha i onoga kojemu je dao između onih kojima dođe prosjak tražeći od njih u ime Allaha a ne u ime rodbinskih veza pa ga odbiju. Također, voli onoga ko se digne na dobrovoljni vid ibadeta i učenje kur'anskih ajeta između onih koji dočekaju noć i budu toliko pospani da im je san draži od ičega drugog te ležu.

I voli čovjeka koji se nađe u grupi koja je poražena od neprijatelja a on se sam suprostavi i okrene prema neprijatelju svojim prsima te bude ubijen ili pobijedi.

A mrzi starca koji se odao bludu, siromaha koji ništa ne posjeduje ali se oholi nad ljudima, i bogataša koji čini sve vrste nepravde.

U rivajetu ovoga hadisa spominje se: „...mrzi starca koji se oda bludu, škrticu i oholnika."[82]

Islam poziva na davanje i dijelenje milostinje. Kur’an konstatuje:

Oni koji imanja svoja troše na Allahovu putu liče na onog koji posije zrno iz kojeg nikne sedam klasova i u svakom klasu po stotinu zrna.- A Allah će onome kome hoće dati i više; Allah je neizmjerno dobar i sve zna.

Oni koji troše imetke svoje na Allahovom putu, a onda ono što potroše ne proprate prigovaranjem i uvredama, čeka nagrada u Gospodara njihova,-ničega se oni neće bojati i ni za čim oni neće tugovati.[83]

Muslim, Buharija i drugi bilježe predanje od Ebu Hurejre, r.a, u kome se kaže:

[82] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel- hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 2, 33.

[83] Kur’an, 2, 261-262.

Svakog dana, kada Alahovi robovi osvanu, spuštaju se dva meleka od kojih jedan moli: „Gospodaru moj, podaj opstanak onome koji dijeli milostinju." Drugi moli: „Gospodaru moj, podaj propast onome koji se usteže od milostinje.”[84]

Milostinja se može podijeliti u raznorazne svrhe, odnosno na raznorazne načine, kao što se razumije iz mnogobrojnih hadiskih normi i predanja:

Bilježi Ahmed od Ebu Zerra El-Giffarija: „Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s: ‚Svako bi trebao, svaki dan u kome izađe sunce da podijeli milostinju za sebe.' Rekoh: ‚Allahov Poslaniče! Odakle da dijelim kad nemamo imetka?' On reče: „Zato što je sadaka da izgovoriš: tekbir, subhanellah, elhamdulillah, la ilahe illellah, estagfirullah; da naređuješ činjenje dobra a zabranjuješ zlo; da sklonš trn, kost i kamen s puta;

[84] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel-hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 2, 48.

da uputiš slijepca; da obavijestiš i urazumiš gluhonijemog dok ne shvati ono što nije znao, da uputiš i odvedeš onoga ko se raspituje za mjesto koje ti znaš, da bez oklijevanja pritekneš u pomoć onome ko vapi za njom, da podigneš snagom svojih mišića slabašnom; sve je to vid sadake od tebe sebi. Pa čak, ako imaš seksualni odnos sa svojom ženom bićeš nagrađen za to.'" [85]

Bilježi se verzija pređanja koje komentira ovu zadnju konstataciju:

„Rekoše: ‚Allahov Poslanice, zar neko od nas ko udovolji svojoj želji ima za to nagradu?' On reče: ‚Šta misliš da je to učinio na zabranjen način (izvanbračni odnos) da li bi za to imao grijeh? Naravno! Zato kad to uradi na dozvoljen način (u braku), ima nagradu.'"[86]

U jednom predanju bilježi se:

[85] Sejjid Sabik, Fikhus-sunne (Islamsko pravo u sunnetu), (El-fethu lil-i'lamil-'arebi, 1996), 1, 563. Autor navodi da ovaj hadis bilježi Ahmed u ovoj verziji a da njegovo značenje postoji i kod Muslima.

[86] Ibid, 1, 564. Autor navodi da se ova verzija nalazi kod Muslima.

„Milostinja je i da se lijepo nasmiješiš svome bratu...i da uputiš čovjeka koji se negdje izgubio."[87]

Bilježi se i predanje: „Musliman ima nagradu ako posadi voćku ili posije neku kulturu pa od toga jede: čovjek, životinja ili bilo ko drugi."[88]

Najbolje je podijeliti sadaku svojoj djeci, porodici i rodbini. Nije dozvoljeno dijeliti milostinju strancu, ako bi se time okrnjila obaveza izdržavanja prema onome za koga se mora brinuti, a on je potreban tome.

Ahmed i Muslim bilježe slijedeće predanje o trajnoj sadaki:

„Kada neko umre, prestaju mu pridolaziti njegova (dobra) djela, osim u tri slučaja: u slučaju trajne sadake, znanja kojim se koristi i u slučaju da ostavi dobro odgojeno dijete koje se moli za njega."
[89]

[87] Sejjid Sabik, Fikhus-sunne (Islamsko pravo u sunnetu), (El-fethu lil-

i'lamil-'arebi, 1996), 1, 565. Autor navodi daje ovo verzija koju bilježi Bejhekija.

[88] Ibid, 1, 565. Autor navodi da ga bilježi Buharija.

[89] Ibid, 1, 569. Autor navodi da ga bilježe Ahmed i Muslim.

Od lijepih propisa i bontona je da se zahvali na primljenoj sadaki. Bilježi se od El-Eš’as b. Kajsa:

„Nije zahvalan Allahu onaj ko se ne zahvali ljudima.”[90]

Jedan od najboljih načina zahvale je da se dobrotvoru kaže: „Džezakellahuhajren”,
(Allah te nagradio dobrom), kao što je došlo u hadisu Tirmizije što on drži i cijeni lijepim (hasen) predanjem[91].

Milostinja ima slijedeća svojstva koja se manifestuju prilikom dijeljenja:

1. Uzvišeni Allah uvećava
milostinju-sadaku, umnogostručava je i pojačava. U hadisu Buharije i Muslima koji bilježe od Ebu Hurejre, r.a, kaže se:
Ko podijeli od halal zarade koliko je vrijednost jedne hurme - a Allah i ne prima nego halal - On je zaprimi desnicom a zatim je uvećava

[90] Sejjid Sabik, Fikhus-sunne (Islamsko pravo u sunnetu), (El-fethu lil-i'lamil-'arebi, 1996), 1, 570. Autor navodi da ga bilježi Ahmed sa senedom čiji su prenosioci pouzdani.

dobrotvoru, isto kao što neko goji svoje ždrijebe, dok ne postane kao brdo. [92]

2. Uzvišeni daje bereket u imetku osobe koja dijeli sadaku, čuva ga od propasti i uvećava ga.

Muslim bilježi od Ebu Hurejre, r.a:
Milostinja neće umanjiti imetak, Allahov oprost neće uvećati Njegovom robu osim ugled, niti će se neko poniziti u ime Allaha a da ga On ne uzvisi.[93]
Muslim i drugi bilježe od Ibni Abbasa:

Milostinja neće umanjiti imetak, onaj koji dijeli neće pružiti ruku sa sadakom a da ona ne padne u Allahovu ruku i prije nego što dođe do ruke prosjaka, niti će Alahov rob otvoriti vrata prošnje kojoj nije potreban a da mu Allah ne otvori vrata siromaütva.94

3. Milostinja uzrokuje uvećanje opskrbe, Allahovu pomoć i brigu za onim koji dijeli. Prenosi se od Džabir b. Abdullaha, r.a:

[92] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel- hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 2, 3.

[93] Ibid, 2, 5.

[94] Ibid.

„Allahov Poslanik, a.s, držao nam je hutbu rekavši: ‚Ljudi, kaj te se prije smrti! Radite dobra djela prije nego što budete zauzeti. Pojačavajte

svoje veze sa Allahom mnogobrojnim zikrom i milostinjom koju dijelite tajno i javno pa će vam se dati opskrba, bićete potpomognuti, uslišavaće vam se dove i bićete neovisni."[95]

4. Allah će onome koji dijeli milostinju potčiniti prirodu i kišu. U hadisu koga bilježi Muslim od Ebu Hurejre, r.a, spominje se da je AIlahov Poslanik, a.s, rekao:

[95] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel-hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 2, 5.

„Negdje u pustinji neki čovjek je začuo glas u oblacima:

‚Idi natopi njivu toga i toga!'

Oblak se nageo i istresao kišu na kamenjar. Voda se sakupila u jedan jarak i potekla.

Ovaj čovjek je pođe slijediti i ona ga dovede do čovjeka koji je iz jarka svraćao vodu na njivu. On ga upita: ‚Božiji robe kako ti je ime?'

Ovaj mu spomenu ime koje je čuo da se spominje u oblacima a zatim ga upita: ‚Božiji robe, zašto me pitaš za moje ime?'

‚Zato što sam čuo Onoga čija je ova voda da kaže oblacima: ‚Idi natopi njivu toga i toga spominjući tvoje ime! Šta ti radiš s tvojom njivom?'

‚Kad me već to pitaš da ti kažem. Nakon što saberem prinos, trećinu prihoda podijelim kao sadaku, trećinu pojedem sa porodicom, a trećinu iskoristim za obnovu proizvodnje.'

Dakle, Uzvišeni Allah šalje kišu onome koji dijeli sadaku koja se sakupi na kamenjaru u pustinji i dođe do njegove kulture. Za njega se brine Uzvišeni jer se bavi ekonomijom koju Allah cijeni pošto trećinu dijeli kao sadaku, drugu upotrijebi za sebe i svoju porodicu a treću potroši za obnavljanje proizvodnje i druge potrepštine zemljoradnje.

[96] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel-hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 2, 7.

5. Udaljuje dobrotvora od džehennemske vatre i rasterećuje ga dunjalučke i ahiretske depresije i stiješnjenosti:

Buharija i Muslim bilježe od A'dijj b. Hatima, r.a, da je čuo Allahovog Poslanika, a.s, kada je rekao:

Sa svakim od vas Allah će razgovarati bez prevodica. Allahov rob pogledaće desno i neće vidjeti ništa osim onoga što je radio. Zatim će pogledati nalijevo i opet neće vidjeti ništa osim onoga što je uradio. Pogledaće zatim ispred sebe i ugledati vatru nasuprot svoga lica. Zato se spašavajte od te vatre makar sa milostinjom u vrijednosti od pola hurme.

U rivajetu se spominje:

,,...ko može neka se zaštiti od te vatre makar sa pola hurme."[97]

6. Milostinja briše grijehe i čisti registar djela od grijeha. Od Džabira se prenosi

[97] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel-hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 2, 10.

predanje da je čuo Allahovog Poslanika kako kaže Ka'bu b. U'džretu:

„Ka'be, namaz te približava Allahovom rahmetu, post je štit, a milostinja gasi grijehe kao što voda gasi vatru..."[98]

7. Milostinja sprečava nesreće i ima za cilj da svoga dobrotvora čuva od raznih nezgoda do smrti i preseljenja:Od Enes b. Malika prenosi se:

„Rekao je Alahov Poslanik, a.s: Milostinja, doista, gasi Alahovu srdžbu i štiti od ružne smrti."

U rivajetu Ibnul-Mubareka kaže se:

„Milostinjom Allah otklanja sedamdeset vrata ružne vrste smrti."99

8. Milostinja je kao drvo u čijem se hladu odmara onaj koji je dijeli.

U rivajetu Ibni Huzejme kaže se:

[98] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel- hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 2, 11.

[99] Ibid. 2, 12.

„Na Sudnjem danu hlad vjernika je njegova sadaka."[100]

9. Sadaka ruši i kida šejtanske ograde kao što su raznorazni izgovori i šejtanske sugestije koje oni nameću dobrotvoru u nastojanju da ga spriječe u dijelenju milostinje. Oni nastoje usaditi bojazan da će se osiromašiti ako se podijeli sadaka, ili da, eventualno, siromah nije potreban milostinji i si. Ko, ipak, podijeli sadaku tim činom on rastrga sve te šejtanske spletke i okove koje mu se postave.

Ahmed od Burejde prenosi:

„Rekao je Alahov Poslanik, a.s: ‚Čovjek ne može podijeliti nikakvu sadaku što prije toga neće razbiti okove u vidu čeljusti sedamdeset šejtana."'

U drugom rivajetu kaže se:

„Sadaka se ne može podijeliti što se neće rastrgnuti okovi čeljusti sedamdeset šejtana koji je zabranjuju."[101]

[100] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu rninel- hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 2, 16.

[101] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel- hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 2. 17.

10. Sadaka donosi bereket u životu, zdravlje i naklonost ljudi a posebno siromaha. Milostinjom se zatvaraju sedamdeset vrata zla, nesreće, bolesti štete i sl.

Bilježi se od Rafi'a b. Hadidža, r.a:

„Rekao je Alahov Poslanik, a.s: ‚Sadaka zatvara sedamdeset vrata zla.'102

A od Enes b. Malika prenosi se:

„Rekao je Allahov Poslanik, a.s: ‚Požurite sa sadakom! Belaj-nesreća ne može preći preko sadake.'"[103]

* * * * *

[102] Ibid, 2, 19

[103] Ibid.

VII
Kategorija spašenih
BOGOBOJAZAN VJERNIK

7. Zadnja kategorija kojoj se garantuje hlad i spas Sudnjeg dana u ovom hadisu jeste:

Čovjek koji se sjeti Allaha u samoći pa orosi oči suzama.

Najbogobojazniji ljudi su oni koji najbolje poznaju sebe i svoga Gospodara. Allahov Poslanik, a.s, kaže:

„Ja se najviše od vas Boga bojim i ja sam najbogobojazniji od vas...

Strah je jedan vid srčane strepnje zbog onoga što neko očekuje da će se desiti. On se i ne pokazuje osim u iščekivanju nečeg strašnog, kao što je npr, džehennemska vatra, strah od pitanja u kaburu ili kaburske patnje, strah od stajanja pred Allahom na Sudnjem danu i si. Takvaluk je ne činiti zabranjene stvari zbog bogobojaznosti.

Uzvišeni Allah na mnogo mjesta u Kur'anu spominje bogobojazne (muttekije), koji se Uzvišenog Allaha boje.

Na početku sure El-Mu'minun kaže se:

Spašeni su vjernici. Oni koji su u namazu skrušeni (bogobojazni).

Na ovu temu postoje mnogobrojna hadiska predanja pa ćemo navesti kraći izbor hadisa koje je El-Munziri uvrstio u svoju knjigu:

Enes, r.a, prenosi da je Allahov Poslanik, a.s, rekao: „Ko se sjeti Allaha, pa mu se orose oči suzama od straha prema Njemu te kanu na zemlju, neće biti kažnjen na Sudnjem danu."[104]

Ebu Rejhane pripovijeda od Allahovog Poslanika, a.s, da je rekao: „Vatri je zabranjeno oko koje se orosi suzom ili zaplače od bogobojaznosti. Također i oko koje ne spava zbog borbe na Allahovom putu. Spomenuo je i treće oko..."[105]

Od Ebu Hurejre, r.a, prenosi se da je Allahov Poslanik, a.s, rekao: „Kao što se mlijeko ne vraća u vime tako se ni oko koje zaplače od bogobojaznosti ne kažnjava vatrom. Neće se izmiješati prašina podignuta u borbi na Allahvom putu sa dimom džehennema."[106]

[104] Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terliibu minel- hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 4, 228.

[105] Ibid.

Također, bilježi se da je Ebu Hurejre, r.a, prenio:

„Po objavi ajeta: «Zar ovaj Kur'an poričete, podsmjehujete se a ne plačete», zaplakali su «ashabus-Suffeti» tako da su im suze potekle niz lice. Čuvši to Allahov Poslanik zaplaka sa njima a i mi zaplakasmo zbog njegovog plakanja nakon čega on reče: ‚Neće ući u vatru onaj ko zaplače zbog straha od Allaha, niti će u džennet onaj ko konstantno griješi. A kad ne bi griješili Allah bi stvorio drugi narod griješnika kojima bi oprostio njihovo griješenje.'"[107]

Od Mu'avije b. Hajdeta, r.a, prenosi se:
„Kazao je Allahov Poslanik: ‚Oči trojice neće vidjeti vatru: oko koje je čuvalo stražu na Allahovom putu, oko koje je zaplakalo od strahopoštovanja prema Allahu i oko koje se sustezalo da ne gleda haram.'"[108]

Od El-Abbasa b. Abdul-Mutalliba, r.a, prenosi se:

„Čuo sam Allahovog Poslanika, a.s, kada kaže: ‚Dvoje oči vatra neće dataći; oko koje zaplače u dubokoj noći iz strahopoštovanja prema Allahu; i oko koje zanoći stražareći na Allahovom putu."'[109]

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a, koji kaže:

„Rekao je Allahov Poslanik, a.s: „Na Sudnjem danu svako oko će zaplakati osim oka koje se ustezalo od Allahovih zabrana, oka koje je stražarilo na Allahovom putu i oka iz kojeg je izašla suza zbog strahopoštovanja prema Allahu makar veličine glave mušice.'"[110]

[108]Zekijjud-din El-Munziri, Et-Tergibu vet-terhibu minel- hadisiš-šerif (Stimuliranje i zastrašivanje kroz hadis Allahovog Poslanika, a.s.), (Muessesetut-tarih vet-turasil-arebi, 1968), 4, 230.

[109] Ibid.

Od Ebu Umame, r.a, prenosi se da je Allahov Poslanik, a.s, rekao:

„Allahu nije ništa draže od dvije kapi i dva traga; kapi suze izazvane strahopoštovanjem prema Allahu i kapi krvi prolivene u borbi na Allahovom putu; te traga stope u borbi na Allahovom putu i traga stope u izvršenju Allahovog farza."[111]

Prenosi se od Enesa, r.a, daje rekao:

„Allahov Poslanik, a.s, prouči ajet u kome se spominje da su «gorivo džehennemske vatre ljudi i kamenje» i dodade: „Upaljena je hiljadu godina dok nije pocrvenila, zatim hiljadu godina dok nije pobijelila i hiljadu godina dok nije

pocrnila, tako da je crna i tamna a njen plamen neugasiv..."

Ovome događaju prisustvovao je i neki crnac koji naglas zaplaka od

bogobojaznosti. Na to se spusti Džibril, a.s, i upita:

‚Ko ti je ovaj što plače?'

Jedan Abesinac.', reče Poslanik, a.s, a zatim ga pohvali.

Džibril reče: ‚Uzvišeni Allah kaže: ‚Tako mi moje Uzvišenosti nad A'ršom i tako mi moje veličine i visosti neće zaplakati oko moga roba na dunjaluku, od strahopoštovanja prema Meni, a da mu Ja ne povećam smijeh u džennetu.'"[112]

Prenosi se od El-Abbasa b. Abdul-Mutalliba, r.a, daje rekao:

„Rekao je Allahov Poslanik, a. s: ‚Kada se naježi koža Allahovog roba iz strahopoštovanju prema Njemu spadaju mu grijesi kao što opada lišće sa suhog drveta."'[113]

Iz svih ovih predanja može se zakjučiti da će Allah, onoga ko zaplače iz strahopoštavanja prema Njemu, nagraditi mnogobrojnim nagradama, uz to što će ga staviti u hlad Sudnjeg dana.

Uzvišeni Allah takvu osobu voli i ona će biti u sigurnosti spašena od kazne i straha i sigurna od džehennemske vatre. Neće ni vidjeti džehennemski plamen, niti će se prestrašiti njime, nego će gledati ljepote dženneta okom koje je zauvijek smireno džennetskim ugođajem.

Uzvišenog Allaha molimo da i mi budemo u društvu ovih kategorija kojima je obećan hlad Sudnjeg dana kada drugog hlada ne bude bilo osim Njegovog.

*****